

SEL
KOMMUNE

Fritidsboligundersøkelse i Sel kommune

April 2019

Lillehammer, juni 2019

 Norsk
TuristUtvikling AS

Fritidsboligundersøkelse 2019 i Sel kommune

Norsk Turistutvikling AS
Fåberggt. 153 B
2615 Lillehammer

E-post: post@ntu-as.no
Tlf. 61 24 66 60

www.ntu-as.no

Forfattere/prosjektmedarbeidere:
Anne Anmarkrud Lier, Trine Lillefosse og Kjell O. Solbakken

Innhold

1.	Innledning.....	1
1.1	Prosjekteier.....	1
1.2	Bakgrunn og målsetting med fritidsboligundersøkelsen.....	1
1.3	Fritidsboligstatistikk	1
1.4	Metode	2
2.	Bakgrunnsdata	4
2.1	Kjønn	4
2.2	Alder.....	4
2.3	Sivilstand.....	4
2.4	Barn i husholdningen	5
2.5	Barnebarn	5
2.6	Utdannelse.....	6
2.7	Bosted	6
3.	Om fritidsboligen	8
3.1	Fritidsboligens lokalisering	8
3.2	Fritidsboligens byggeår og anskaffelsesår.....	10
3.3	Fritidsboligens størrelse	10
3.4	Standard på fritidsboligen.....	11
3.5	Standardheving.....	12
4.	Transport og parkering	14
4.1	Parkering.....	14
4.2	Reiseavstand fra hjem til fritidsbolig.....	15
4.3	Reisemåte	15
4.4	Offentlig transport.....	16
5.	Bruk av fritidsboligen.....	17
5.1	Antall bruksdøgn	17
5.2	Hvilke ferier er fritidsboligen i bruk.....	18
5.3	Hvem bruker fritidsboligen	18
6.	Aktiviteter og arrangementer	20
6.1	Verdier ved fritidsboligområdet	20
6.2	Vinteraktivitetstilbud	21
6.3	Sommeraktivitetstilbud (barmarksesong)	23
6.4	Arrangementer	24
6.5	Fellesgodefinansiering.....	25
7.	Handels- og servicetilbud	26
7.1	Hvor handles det inn varer til fritidsboligoppholdet	26
7.2	Bruk av handels- og serveringstilbud i Sel.....	27
7.3	Handels- og servicetilbud som savnes.....	28
8.	Infrastruktur- og tjenestetilbud	30
8.1	Infrastruktur	30
8.2	Bruk av tjenester	32
8.3	Viktigheten av kommersielle tjenester	33
8.4	Hva savnes av tjenester, aktiviteter og service.....	34
8.5	Vurdering av administrative forhold	35
9.	Deltakelse i lokalsamfunnet	37

9.1	Hvordan bidra i lokalsamfunnsutviklingen	37
9.2	Forslag til hvordan fritidsboligeierne kan delta og bli hørt i lokalsamfunnet	38
9.3	Bosetting på fritidsboligen	39
10.	Effekter av fritidsboligbruken.....	40
10.1	Effekter av fritidsboligbruken	40
11.	Positive og negative sider ved å ha fritidsbolig i området	42
11.1.	Mest negativt ved å ha fritidsbolig i Sel	42
11.2.	Mest positivt ved å ha fritidsbolig i Sel	43
11.3	Innspill til kommunene på hva de kan bidra med.....	43
11.3.	Øvrige kommentarer og innspill fra fritidsboligeierne	48
12.	Sammendrag	49

1. Innledning

Det er gjennomført en fritidsboligundersøkelse blant eiere og brukere av fritidsboliger i Sel kommune april (påsken) 2019.

1.1 Prosjekteier

Sel kommune tok initiativ til denne spørreundersøkelsen, og er eier av prosjektet.

Norsk Turistutvikling AS har vært ansvarlig for gjennomføring og analyse av resultatene.

1.2 Bakgrunn og målsetting med fritidsboligundersøkelsen

Fritidsboligeiere og -brukere er en viktig del av lokalsamfunnet i Sel, og er viktige for næringslivet i kommunene. Det er et mål for kommunen å tilrettelegge på en god måte for fritidsboligeierne.

For å få svar på hva fritidsboligeieren er opptatt av, og hva de ønsker seg, er det gjennomført en spørreundersøkelse blant eiere og brukere av fritidsboliger i Sel.

Resultatene fra fritidsboligundersøkelsen gir bl.a. informasjon om hvem fritidsboligeierne er, hvilke behov de har for infrastruktur, aktiviteter, handels- og tjenestetilbud, og eventuelle planer for standardheving/renovering av fritidsboligen. Gjennom undersøkelsen har man fått innspill til hvordan kommunen, næringslivet og øvrige aktører i regionen kan tilrettelegge på en god måte for fritidsboligeierne.

1.3 Fritidsboligstatistikk

Hvert år bygges det ca. 5000 nye fritidsboliger i Norge, og på landsbasis er det nå 435 000 fritidsboliger. Oppland er landets største fritidsboligfylke med 50 000 fritidsboliger.

ANTALL FRITIDSBOLIGER:

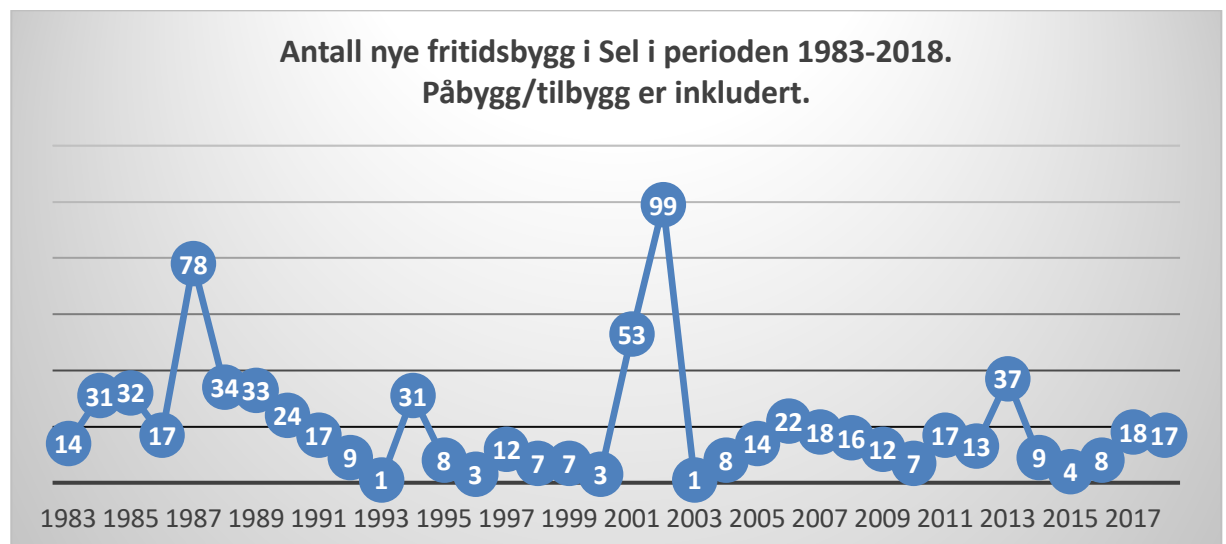
	År 2000	År 2010	År 2019	Endring 2000-2019
Hele landet	347 726	398 884	434 809	25 prosent
Oppland	37 600	44 778	50 367	34 prosent
Sel kommune	1 849	1 966	2 086	13 prosent

Kilde: SSB.no

I Sel kommune er det ca. 2 100 fritidsboliger.

Det har vært en vekst på 13 prosent for fritidsboliger i perioden 2000 - 2019. Selv om det har vært en vekst i Sel, er veksten lavere enn for gjennomsnittet for kommunene i Oppland, og for landet sett under ett.

I kommunen er det 3 150 boliger (både bebodde og ubebodde), og ca. 2 650 husstander. Deltidsinnbyggerne (fritidsboligeierne) utgjør dermed en vesentlig del av lokalsamfunnet, spesielt i ferier og helger.

Det var en forholdsvis stor utbyggingstakt av fritidsboliger i Sel på 1980-tallet. I OL-året 1994 ble det også satt opp en del fritidsboliger, mens det flatet ut resten av 1990-tallet. I 2001 og 2002 var det igjen stor utbygging av fritidsboliger. I 10-årsperioden 2008-2018 ble det gjennomsnittlig satt opp 14 fritidsbygg pr. år. I 2018 ble det satt opp 17 fritidsboliger.

Til sammenligning ble det satt opp/fullført totalt 10 boligbygg i kommunen i 2018. I snitt ble det satt opp 10 nye boligbygg pr. år i perioden 2000-2018. Det betyr at det er satt opp flere fritidsboliger enn boliger i kommunen det siste tiåret.

1.4 Metode

Spørreskjema

Spørreskjema er utarbeidet i samarbeid mellom Sel kommune og Norsk Turistutvikling AS.

Metode og rekruttering av deltakere

Undersøkelsen ble gjennomført som en webbasert undersøkelse, dvs. at svarene ble registrert online via en nettløst.

Rekruttering av deltakere/metode

Det ble sendt ut link til undersøkelsen via sms til 1960 fritidsboligeiere. Hyttevelforeninger oppfordret sine medlemmer om å svare på undersøkelsen. I tillegg ble link til undersøkelsen lagt ut på nettsiden til Sel kommune.

Datainnsamlingsperioden varte fra ca. 10. april til 1. mai 2019.

Antall svar og kvalitet på svarene

Det kom inn totalt ca. 1 530 svar. Dette gir et godt grunnlag for analysene, og muliggjør krysskjøringer for ulike grupperinger. Svarskjemaene er gjennomgående godt utfylte. 82 prosent av de som svarte, fullførte undersøkelsen.

Databearbeiding

Bearbeiding av data, analysearbeid og utarbeidelse av rapport er foretatt av Norsk Turistutvikling AS. Resultatene presenteres samlet for hele regionen. For enkelte spørsmål/problemstillinger, er resultatene brutt ned på fritidsboligområde og/eller kommune.

2. Bakgrunnsdata

Bakgrunnsdata sier noe om hvem fritidsboligbrukerne er, i form av;

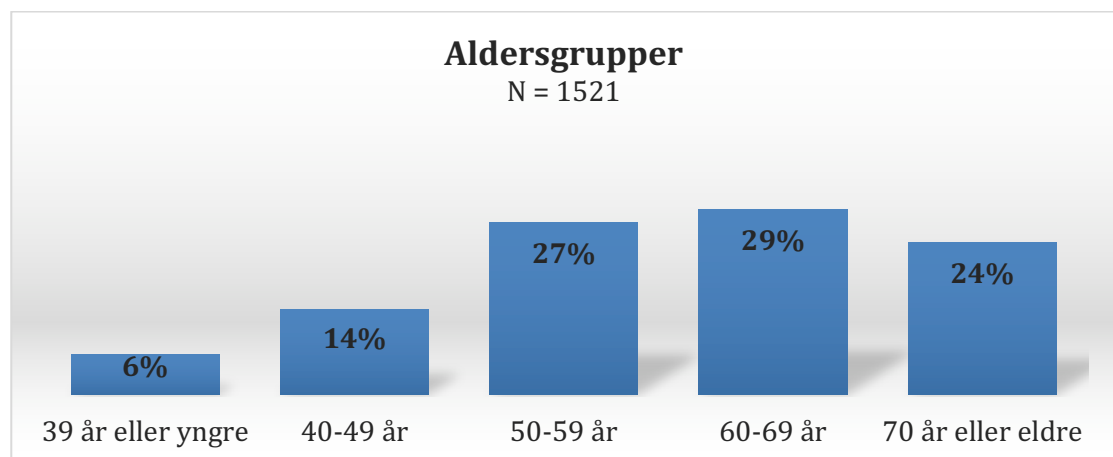
- alder
- barn i husholdningen
- bosted
- reiseavstand fra hjemsted til fritidsbolig

2.1 Kjønn

Blant dem som svarte på undersøkelsen, var 55 prosent menn og 45 prosent kvinner.

2.2 Alder

Gjennomsnittlig alder på de intervjuede er 60 år.

80 prosent av de intervjuede er 50 år eller eldre. Kun 6 prosent er under 40 år.

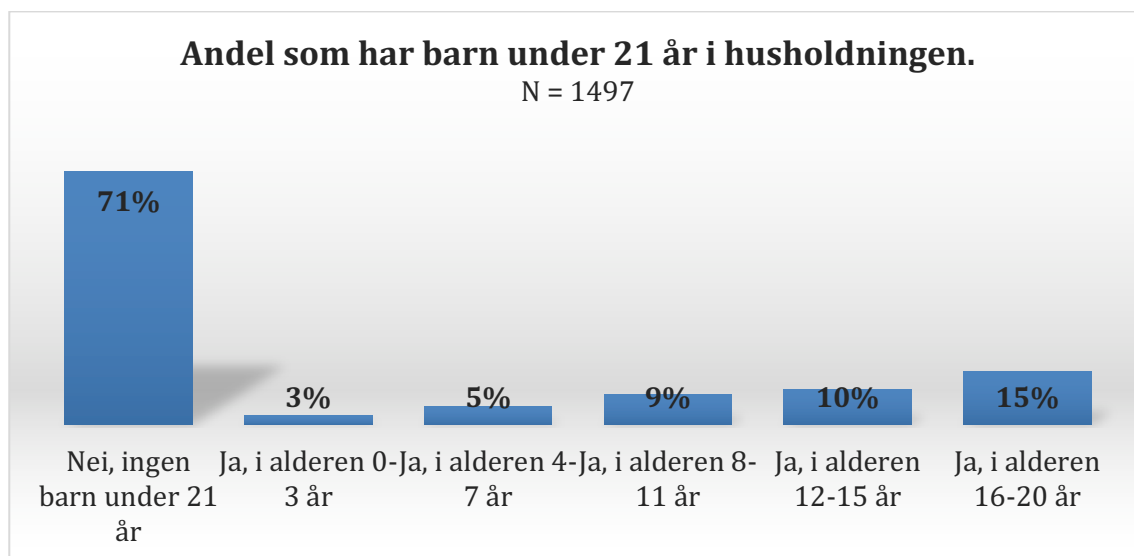
Det er en stor overvekt i aldersgruppen 50 år og eldre som har svart på undersøkelsen. Erfaringer fra tilsvarende undersøkelser andre steder viser samme tendens til aldersfordeling.

2.3 Sivilstand

85 prosent av de intervjuede er gift/samboere, mens 15 prosent er enslige.

2.4 Barn i husholdningen

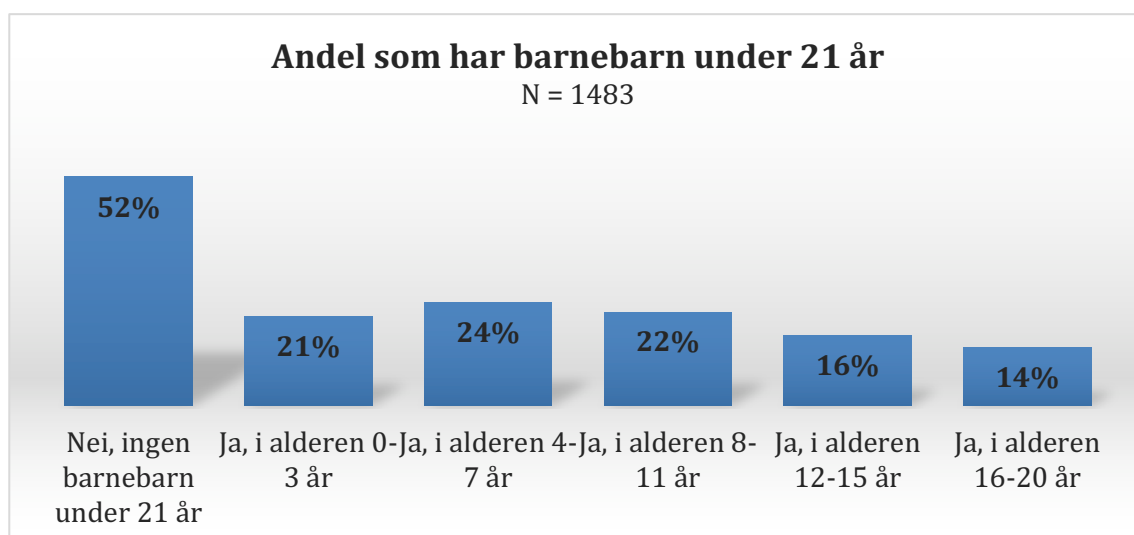
En overvekt av fritidsboligeierne (71 prosent) har ikke barn i husholdningen. Dette henger sammen med den høye andelen av fritidsboligeiere som er over 50 år.

Til sammen 29 prosent har barn under 21 år i husholdningen. 15 prosent av fritidsboligeierne har barn i alderen 16-20 år. Deretter synker andelen som har yngre barn jevnt etter aldersgruppene. 3 prosent av har barn under 4 år.

2.5 Barnebarn

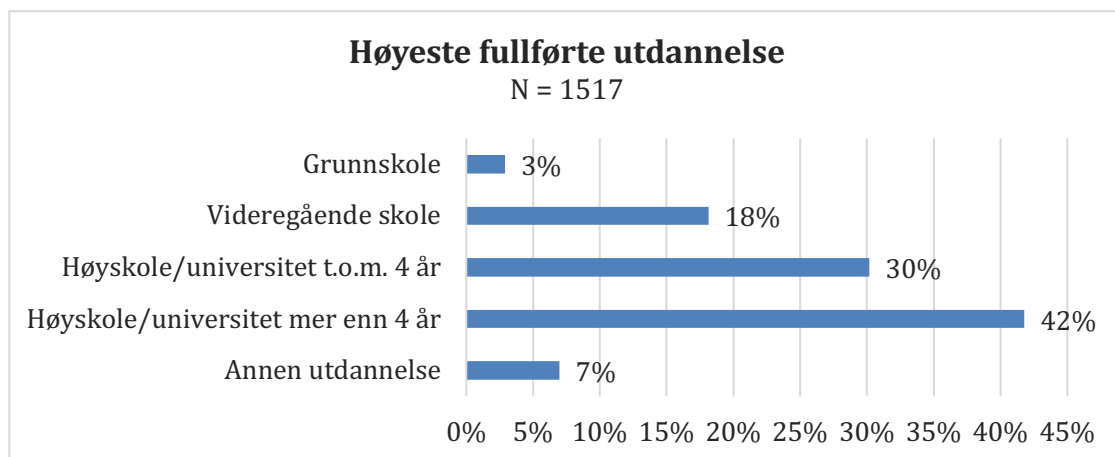
Vel halvparten av fritidsboligeierne (52 prosent) har barnebarn.

21 prosent av fritidsboligeierne har barnebarn i aldersgruppen 0-3 år, 24 prosent har barnebarn i alderen 4-7 år, og 22 prosent har barnebarn i alderen 8-11 år.

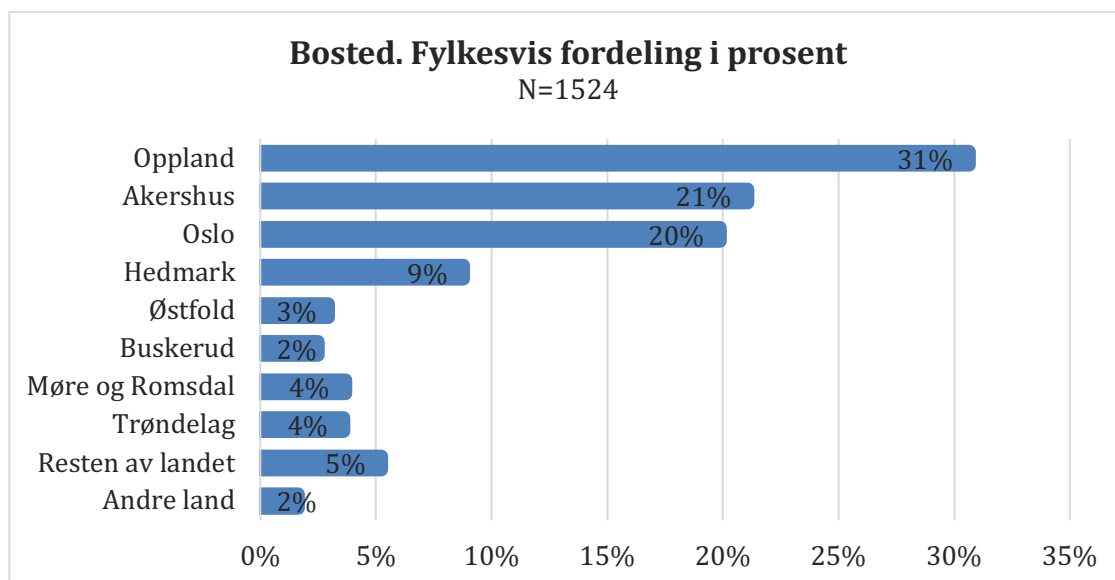
Med en forholdsvis stor andel besteforeldre, betyr det at mange barn og barnefamilier har tilgang til fritidsbolig i kommunen.

2.6 Utdannelse

Omtrent tre av fire har høyskole-/universitetsutdanning.

2.7 Bosted

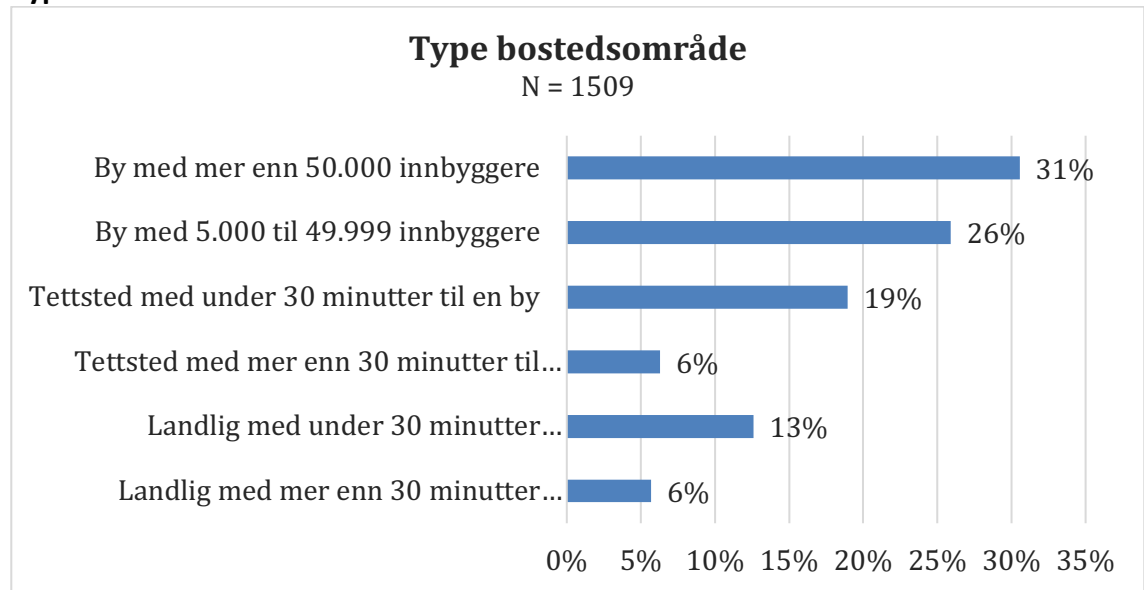
Majoriteten av de intervjuede er bosatt i Østlandsområdet.

Til sammen 41 prosent er bosatt i de to fylkene Akershus og Oslo. En nærmere inndeling viser at 20 prosent er bosatt i Oslo, 10 prosent i Romerike (Akershus), 9 prosent i Asker/Bærum (Akershus) og 4 prosent i Follo (Akershus).

Nær en av tre (31 prosent) er bosatt i Oppland. Deretter følger Hedmark med 9 prosent, og Møre og Romsdal og Trøndelag med 4 prosent hver.

Lokalbefolkning

16 prosent av de som har svart på undersøkelsen er lokalbefolkning, dvs. at de er bosatt i Sel kommune.

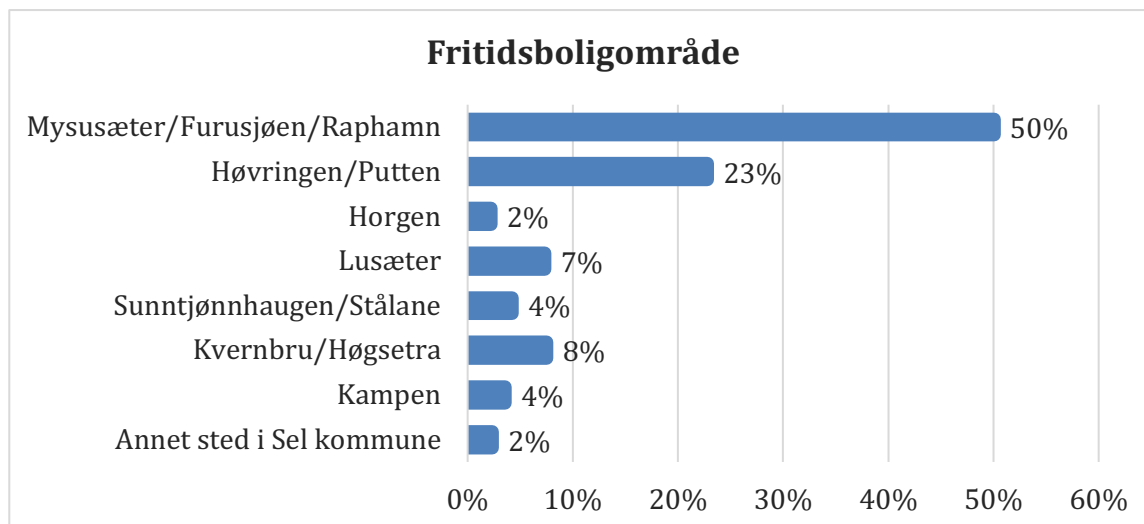
Type bostedsområde

Omtrent en av tre (31 prosent) bor i en by med mer enn 50 000 innbyggere, mens 26 prosent bor i en by med 5.000 til 49.999 innbyggere. Det betyr at vel halvparten bor i en by. Videre bor til sammen en av tre (32 prosent) i et tettsted eller landlig med under 30 minutters kjøretid til en by.

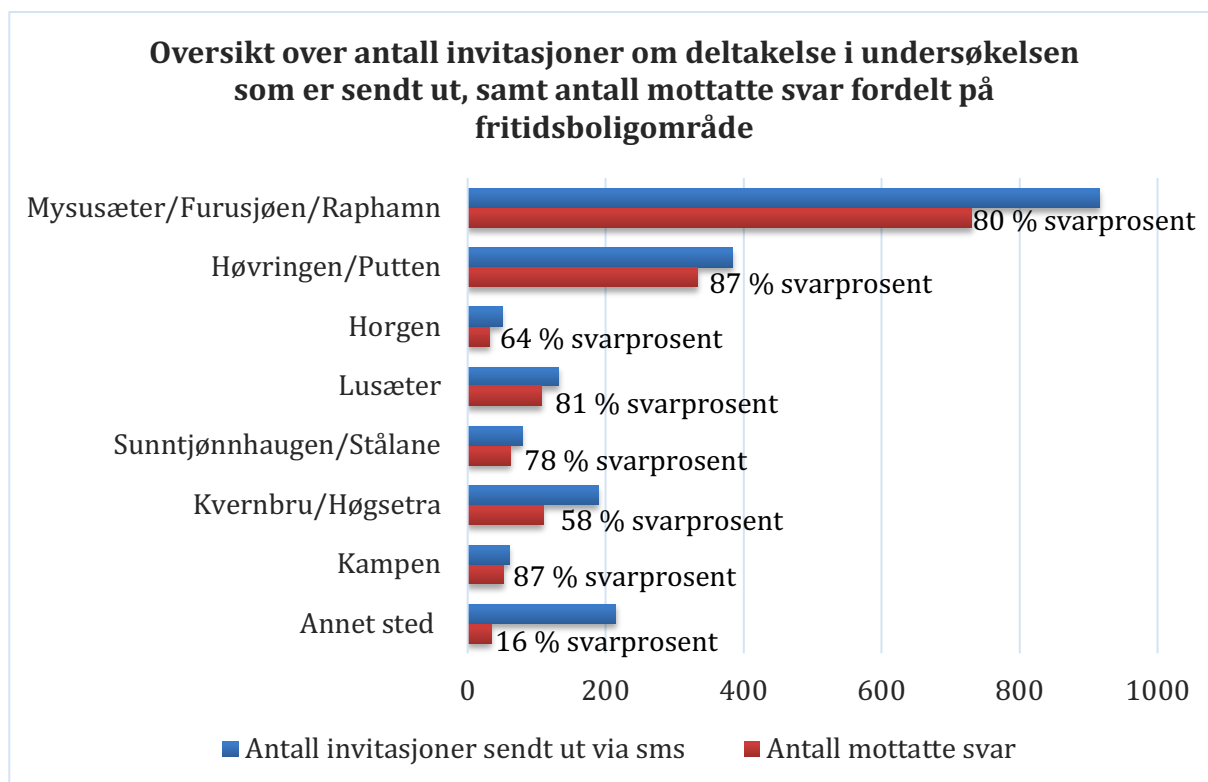
3. Om fritidsboligen

3.1 Fritidsboligens lokalisering

Andel svar fra de ulike fritidsboligområdene fordeler seg slik:

Det er kommet inn flest svar fra respondenter med fritidsbolig i Mysusæter/Furusjøen/Raphamn-området, samt Høvringen/Putten-området. Dette er naturlig, da dette er av kommunens største fritidsboligområder.

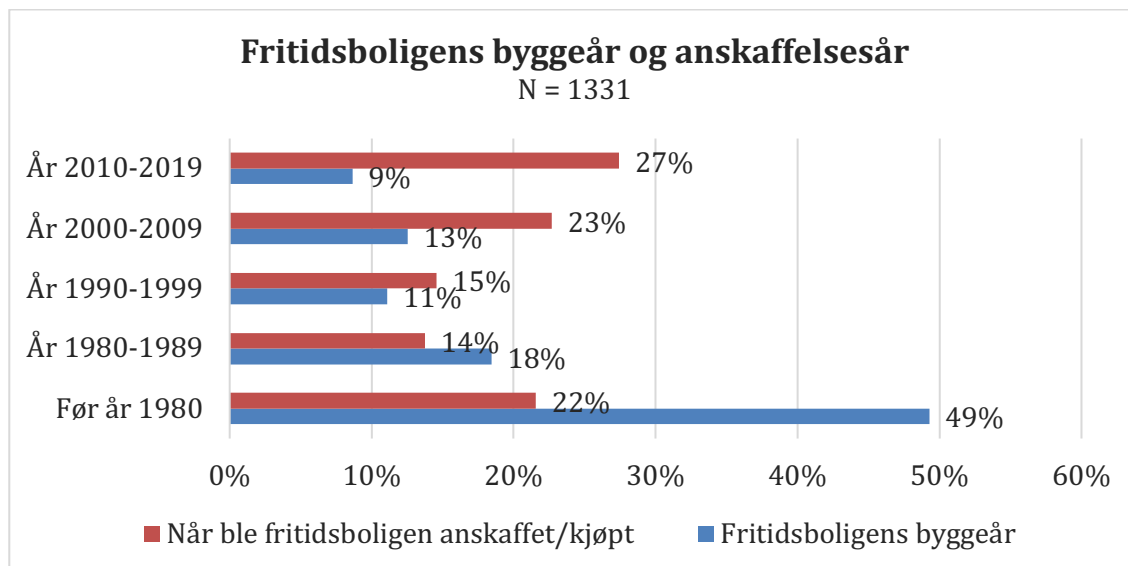

Fra Mysusæter/Furusjøen/Raphamn var det en svarprosent på 80 % i forhold til antall invitasjoner som ble sendt ut til fritidsboligeiere i området. Høvringen/Putten og Kampen hadde en svarprosent på hele 87 %.

3.2 Fritidsboligens byggeår og anskaffelsesår

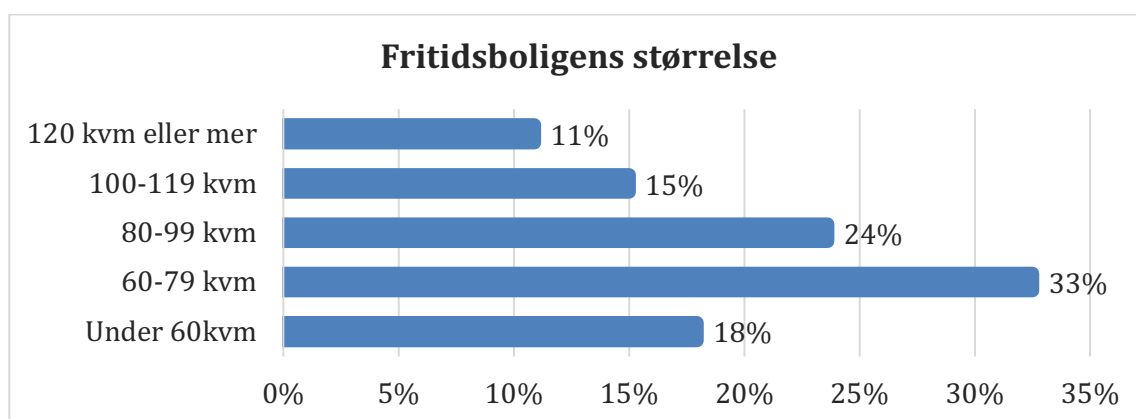
Gjennomsnittlig byggeår for respondentenes fritidsbolig er 1976. Fritidsboligene ble gjennomsnittlig anskaffet/kjøpt av nåværende fritidsboligeiere en del år senere, i år 1995.

Omtrent halvparten (49 prosent) av fritidsboligene i undersøkelsen ble bygget før 1980, og ytterligere 29 prosent før år 2000. 22 prosent av fritidsboligene er bygget etter år 2000. En del av fritidsboligene har skiftet eier etter at den ble bygget. 50 prosent av fritidsboligene ble anskaffet av nåværende eier i tidsperioden 2000-2019.

27 prosent av fritidsboligene ble anskaffet de siste ni år (enten kjøpt brukt eller bygget nye). Vel en av fire er dermed relativt nye/ferske fritidsboligeiere i Sel.

3.3 Fritidsboligens størrelse

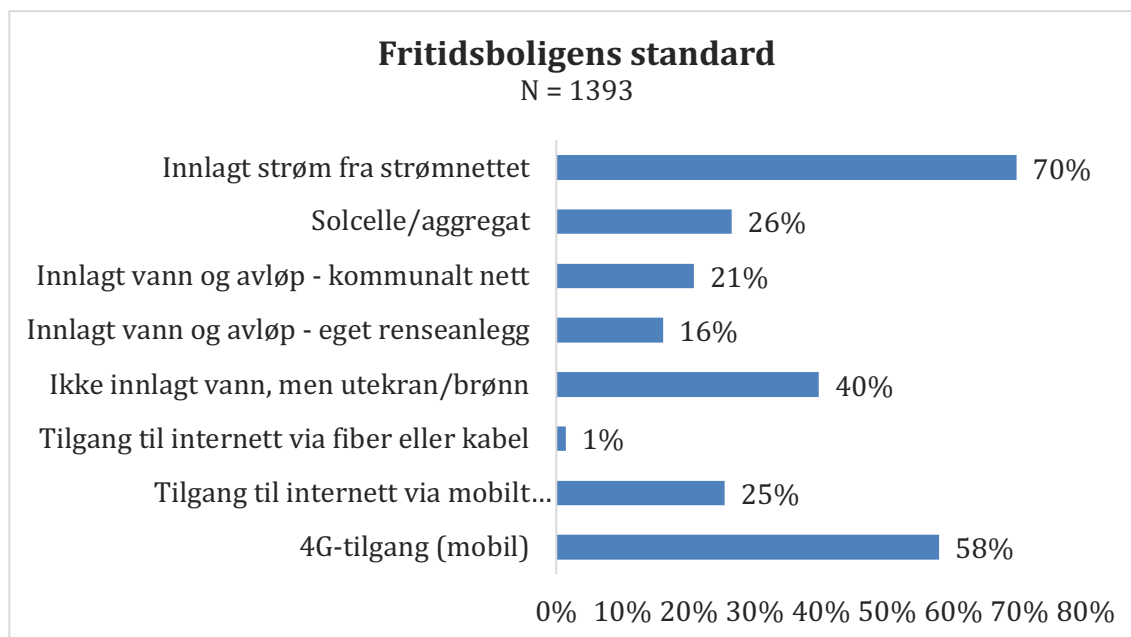

Gjennomsnittlig størrelse på fritidsboligene er 81 m².

Halvparten (51 prosent) av fritidsboligene er mindre enn 80 m². Videre har 24 prosent av fritidsboligene et areal på 80-99 m², og 26 prosent er på mer enn 100 m².

Det er gjennomsnittlig 8 sengeplasser i fritidsboligene.

3.4 Standard på fritidsboligen

70 prosent av fritidsboligene har innlagt strøm, mens 26 prosent har installert solcelle/aggregat. 39 prosent har innlagt vann og avløp, enten med kommunalt nett eller med privat renseanlegg/lukket tank. Videre opplyser 40 prosent at de ikke har innlagt vann, men har utekran på vegg, eller henter vann fra brønn som er i nærheten.

58 prosent har 4G-dekning. 25 prosent har internettilgang via mobilt bredbånd, satellittbredbånd eller lignende, og 1 prosent opplyser at de har tilgang til internett via fiber eller kabel.

Tabellen viser andel som har innlagt strøm, vann og internettilgang fordelt på når fritidsboligen er bygget.

Byggeår	Innlagt strøm fra e-verk	Innlagt vann *)	Internettilgang **)
Byggeår 1979 eller tidligere	64 %	26 %	23 %
Byggeår 1980-1989	65 %	32 %	29 %
Byggeår 1990-1999	69 %	43 %	27 %
Byggeår 2000-2009	79 %	54 %	28 %
Byggeår 2010-2019	66 %	54 %	29 %

*) Innlagt vann omfatter innlagt vann og avløp fra kommunalt nett, samt med privat renseanlegg eller tett tank.

**) Internettilgang omfatter tilgang til internett fra fiber, bredbånd, mobilt bredbånd, satellittbredbånd og antenne.

En større andel av fritidsboligene bygget i perioden 2000-2009 har innlagt strøm, ellers er det forholdsvis liten forskjell i byggeår for strømtilgangen. Andel som har innlagt vann øker proporsjonalt med byggeår; jo nyere fritidsbolig, jo høyere andel har innlagt vann og avløp. Det er forholdsvis liten forskjell i andelen som har internettilgang (via mobilt bredbånd eller annen tilkobling) sett mot fritidsboligens alder.

Tabellen nedenfor viser andel som har innlagt strøm, vann og internetttilgang fordelt på fritidsboligområde.

Fritidsboligområde	Innlagt strøm fra e-verk	Innlagt vann *)	Internetttilgang **)
Mysusæter/Furusjøen/Raphamn	74 %	41 %	26 %
Høvringen	90 %	47 %	29 %
Horgen	0 %	0 %	25 %
Lusæter	93 %	49 %	34 %
Sunntjønnhaugen/Stålane	26 %	5 %	15 %
Kvernbru/Høgsetra	5 %	2 %	21 %
Kampen	0 %	0 %	23 %
Annet sted	12 %	12 %	12 %

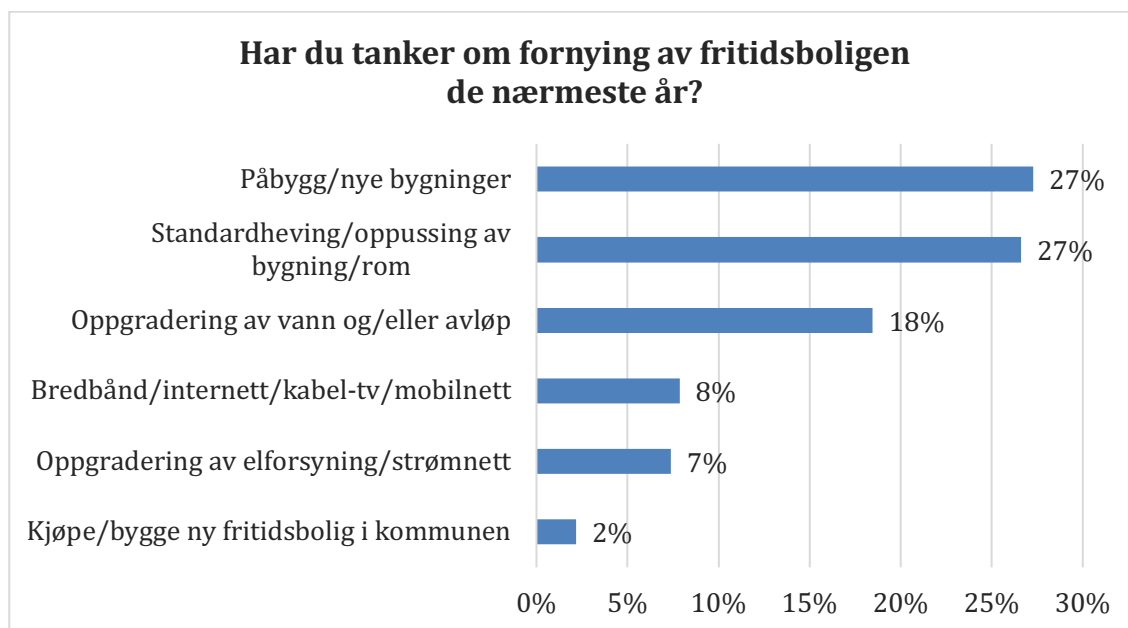
*) Innlagt vann omfatter innlagt vann og avløp fra kommunalt nett, samt med privat rensesanlegg eller tett tank.

**) Internetttilgang omfatter tilgang til internett fra mobilt bredbånd, fiber, satellittbredbånd og antenne.

3.5 Standardheving

Tanker om standardheving/fornyning av fritidsboligen

56 prosent har tanker om standardheving eller fornying av fritidsboligen de nærmeste år.

Det var mulig å krysse av for flere alternativer.

27 prosent tenker/har planer om å bygge på fritidsboligen eller sette opp nye bygninger. Gjennomsnittlig størrelse for påbygget er 31 m².

I tillegg kunne 30 prosent ha tenkt seg å bygge på flere m² dersom tillatt byggegrense eller utnyttelsesgrad på fritidsboligtomten øker.

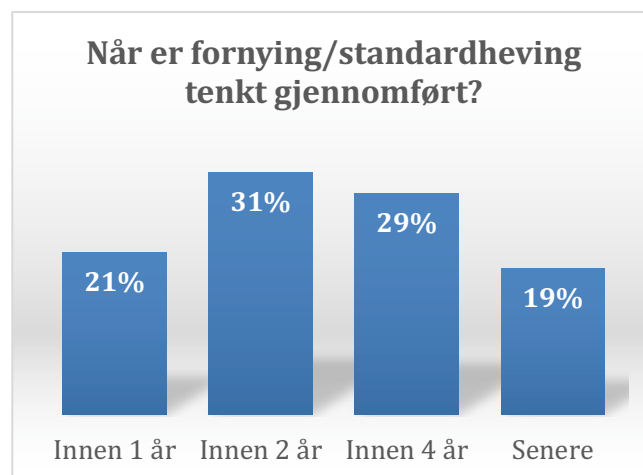
2 prosent ønsker å kjøpe eller bygge ny fritidsbolig i kommunen.

27 prosent ønsker å gjennomføre en generell standardheving/rehabilitering eller oppussing av bygning/rom.

Videre har 18 prosent tanker om å få innlagt vann og avløp, og 7 prosent har planer om oppgradering av elforsyningen (innlagt strøm). 8 prosent tenker å installere/oppgradere internett/kabel-tv/mobilnettet.

Når er fornyingen planlagt gjennomført?

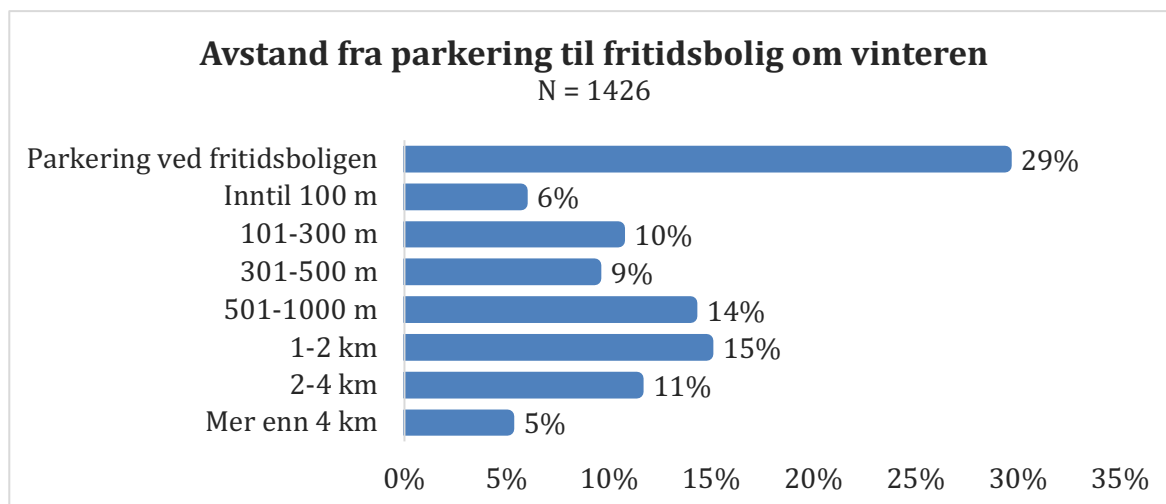
52 prosent av de som har planer om fornying, har planlagt å gjennomføre tiltakene innen 2 år, og 29 prosent innen 4 år.

4. Transport og parkering

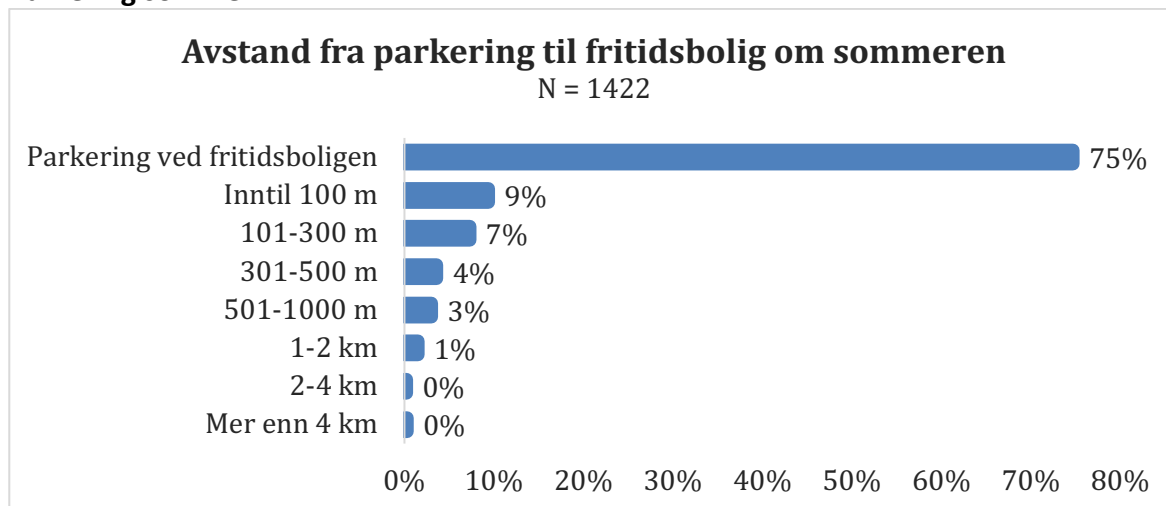
4.1 Parkering

Parkering vinter

29 prosent har mulighet for å parkere ved fritidsboligen, og ytterligere 6 prosent inntil 100 meter fra fritidsboligen om vinteren. 45 prosent må parkere mer enn 500 meter fra fritidsboligen.

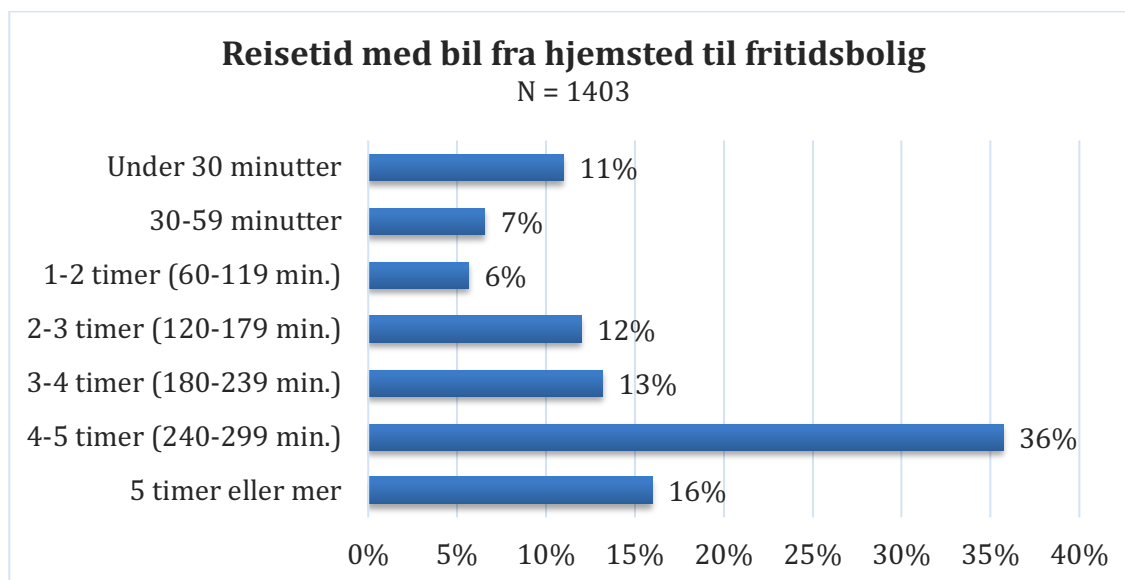
Parkering sommer

Om sommeren har 75 prosent bilveg helt frem til fritidsboligen. I tillegg har 9 prosent parkeringsmuligheter inntil 100 meter fra fritidsboligen. Kun 4 prosent må parkere mer enn 500 meter fra fritidsboligen om sommeren (mot 45 prosent om vinteren).

4.2 Reiseavstand fra hjem til fritidsbolig

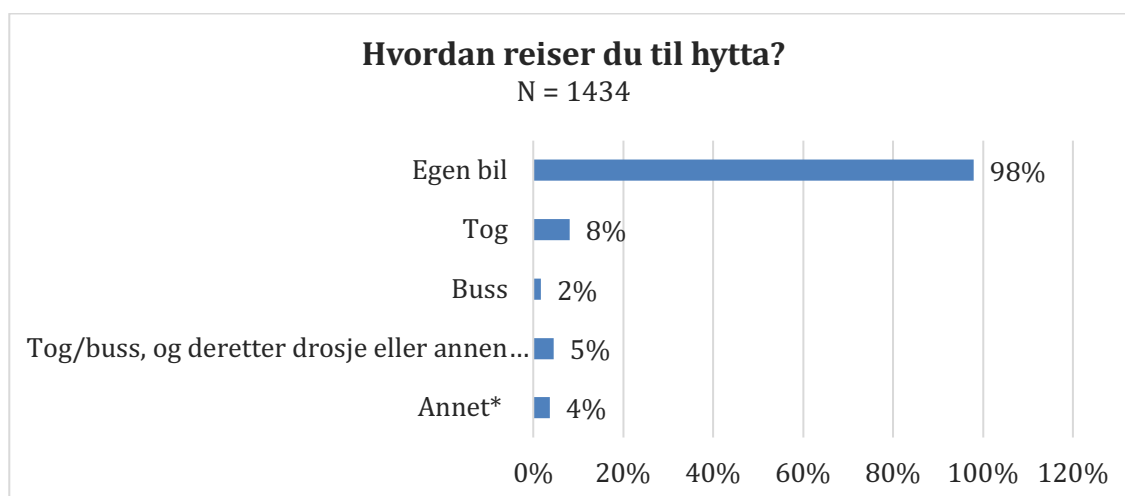
Gjennomsnittlig reisetid fra bosted til fritidsbolig med bil er 217 minutter, dvs. ca. 3,5 timer.

Det ble også stilt spørsmål om gjennomsnittlig reisetid med offentlig transportmidler. En mindre andel på 29 prosent svarte på dette spørsmålet. Gjennomsnittlig reisetid med offentlig transportmiddel blant dem som svarte på spørsmålet er 378 minutter, dvs. i overkant av 6 timer.

I tillegg kommenterte en del at det er vanskelig/umulig å komme seg helt frem til fritidsboligen med offentlige transportmidler. De må ta drosje eller scootertransport siste del av reisen, fra sentrum til fritidsboligdestinasjonen.

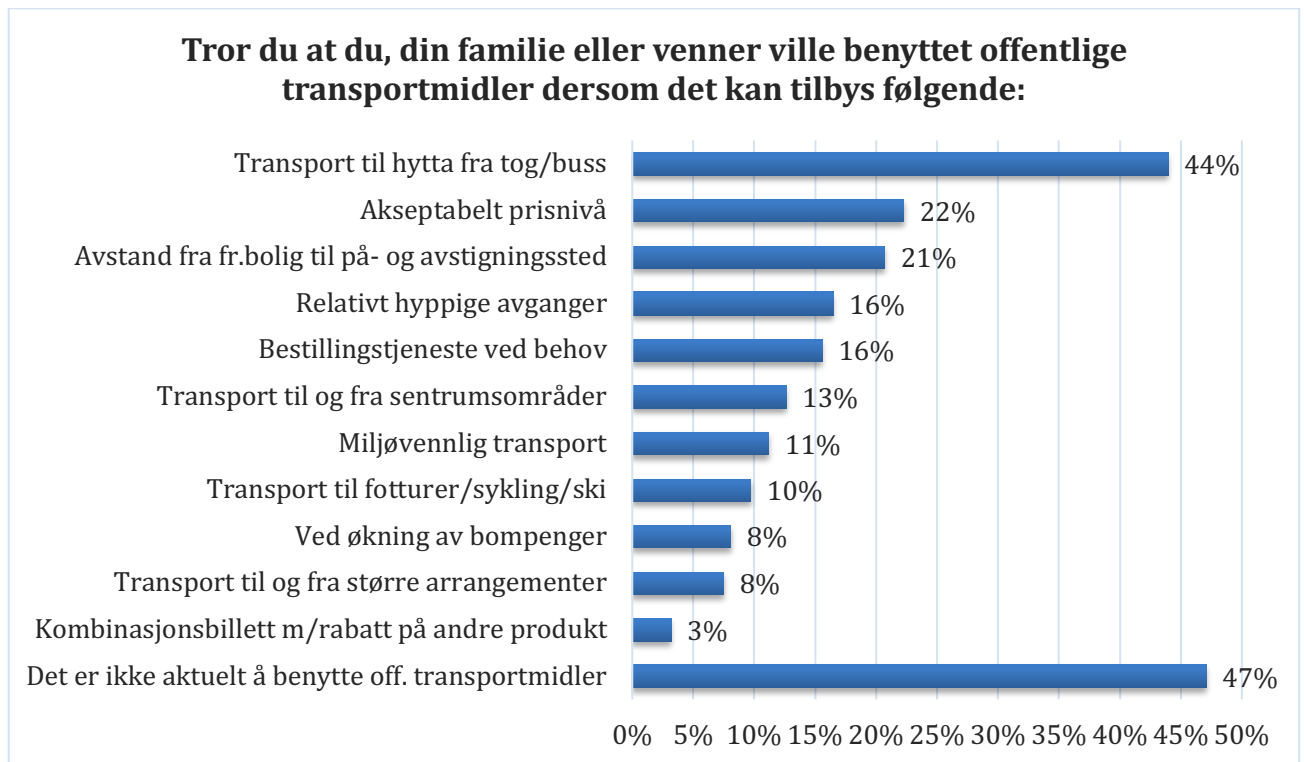
4.3 Reisemåte

98 prosent reiser vanligvis med egen bil til hytta. Videre reiser 8 prosent med tog av og til eller vanligvis, og 2 prosent med buss.

Annet omfatter bl.a. leiebil, er passasjer hos andre bilister/familie, snøscooter og ski.

4.4 Offentlig transport

Det var mulig å krysse av for flere alternativer. Total prosentsum blir derfor høyere enn 100 prosent.

Til sammen 53 prosent ønsker å kunne benytte offentlige transportmidler til fritidsboligområdet dersom det legges til rette for dette.

44 prosent ønsker å benytte offentlige transportmidler når de er på fritidsboligen, dersom det tilbys korresponderende transport fra tog/buss til fritidsboligen. 22 prosent ønsker å reise kollektivt dersom det er et akseptabelt prisnivå, og 21 prosent mener det er avhengig av avstanden fra fritidsboligen til av- og påstigningsstedet for hvor transporten går fra.

5. Bruk av fritidsboligen

5.1 Antall bruksdøgn

Eget og venners/families bruk:

Gjennomsnittlig brukes fritidsboligen følgende antall døgn i de ulike kvartalene:

- 20,1 døgn i perioden desember – mai
- 31,8 døgn i perioden juni – november
- Til sammen 51,9 døgn pr. år

Dette inkluderer både eget bruk og eventuelle venner/slektningers bruk.

Utleie:

Blant dem som har svart på undersøkelsen, leier 2 prosent ut fritidsboligen på kommersiell basis. Dersom det sees på antall utleiedøgn blant dem som leier ut fritidsboligen, gir det gjennomsnittlig 20 utleiedøgn årlig, herav 22 døgn i vintersesongen og 30 døgn i sommer- og høstsesongen.

Fordelt på alle fritidsboligene (både de som leier ut og de ikke leier ut), leies hver enkelt fritidsbolig ut i gjennomsnitt 0,9 døgn årlig.

Sum årlig bruk:

Til sammen brukes fritidsboligene ca. 53 døgn i året (inkl. eventuell utleie).

Bruksdøgn for fritidsboliger med innlagt vann og avløp

Gjennomsnittlige årlige bruksdøgn for fritidsboliger med innlagt vann og avløp er 63,5 døgn (eks. eventuell utleie). Det tyder på at høyere standard på fritidsboligen gir gjennomsnittlig høyere bruksdøgn. Dette er i samsvar med undersøkelser foretatt andre steder.

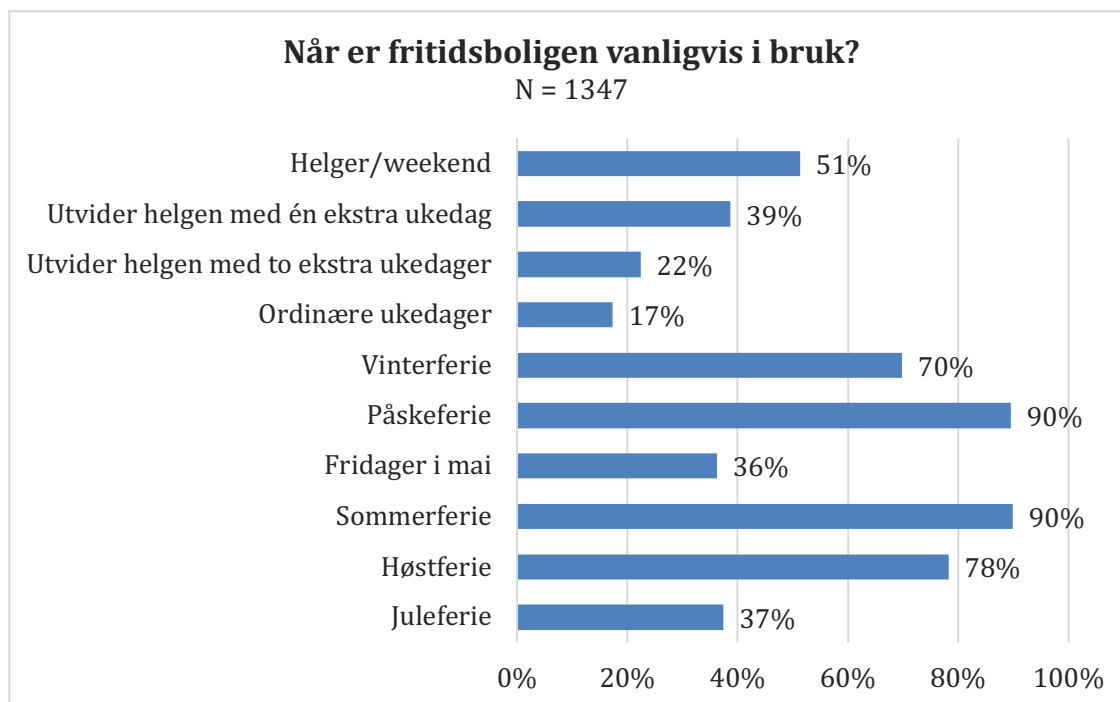
Bruksdøgn i forhold til parkeringsavstand fra fritidsboligen

Parkeringsavstand	Bruksdøgn jan.-mai	Bruksdøgn juni-nov.	Sum bruksdøgn
Parkering v/fritidsbolig	23,7	32,8	56,5
Inntil 300 m fra fritidsbolig	18,6	29,0	47,6
Mer enn 300 m fra fritidsbolig	18,5	29,8	48,3

Eventuell utleie er ikke beregnet i tallene her.

Tallene viser at for fritidsboliger der det er mulig å kjøre frem til/parkere ved fritidsboligen har noe høyere gjennomsnittlig bruksdøgn enn der man ikke har samme parkeringsmulighet ved fritidsboligen.

5.2 Hvilke ferier er fritidsboligen i bruk

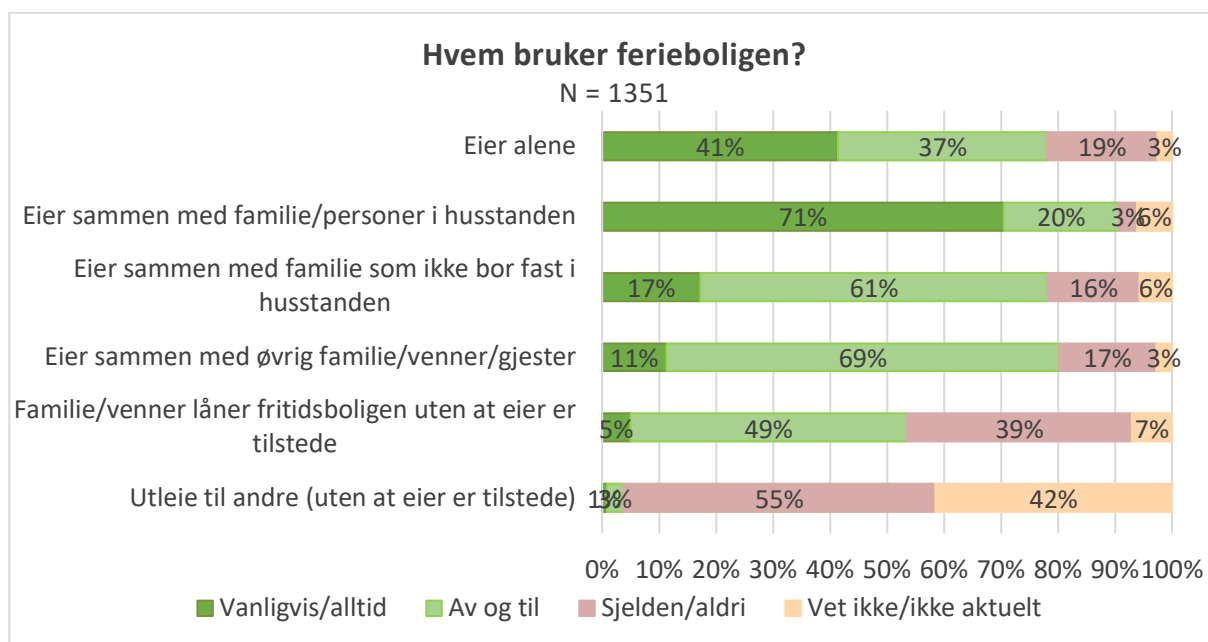

Omtrent "alle" (90 prosent) fritidsboligene er i bruk i påskeferien og sommerferien. Videre er 78 prosent av fritidsboligene i bruk i høstferien, og 70 prosent bruker fritidsboligen i vinterferie. Nær tre av fire hytter er i bruk i feriene gjennom hele året.

39 prosent utvider i tillegg helgen med én ekstra ukedag, og en av fem utvider helgen med to ekstra ukedager.

5.3 Hvem bruker fritidsboligen

Det er gjennomsnittlig 3,9 personer i fritidsboligen pr. opphold. Med ca. 2 100 fritidsboliger i Sel, er det ca. 430 000 årlige gjestedøgn fra fritidsboligene i kommunen.

Det var mulig å krysse av for flere alternativer. Total prosentsum blir derfor høyere enn 100 prosent.

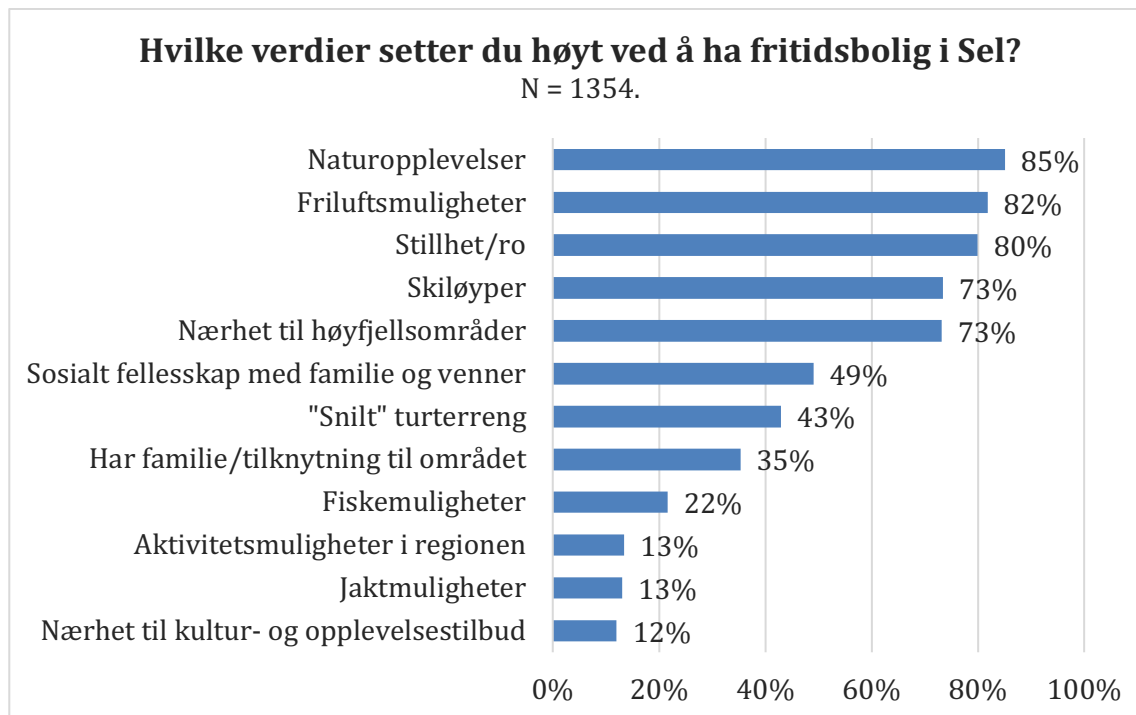
41 prosent av fritidsboligeierne er ofte på fritidsboligen alene, og 37 prosent er der alene av og til. Selv om eier er på fritidsboligen alene en del ganger, oppgir omtrent tre av fire (71 prosent) at de vanligvis er sammen med øvrig familie i husstanden. 61 prosent oppgir at de også av og til er sammen med familie som ikke bor fast i husstanden, og 69 prosent er av og til sammen med øvrige familie eller venner på fritidsboligen.

Vel halvparten låner av og til bort fritidsboligen til andre uten at eier selv er til stede, og 4 prosent leier av til ut fritidsboligen til andre.

I gjennomsnitt er det 3,9 personer på fritidsboligen under hvert opphold.

6. Aktiviteter og arrangementer

6.1 Verdier ved fritidsboligområdet

Det var mulig å krysse av for flere alternativer. Total prosentsum blir derfor høyere enn 100 prosent.

De viktigste årsakene og verdiene til at respondentene har fritidsbolig i området, er;

- naturopplevelser (85 prosent)
- friluftsmuligheter (82 prosent)
- stillhet/ro (80 prosent)
- skiløyper (73 prosent)
- Nærhet til høyfjellsområder (73 prosent)

Flertallet av respondentene har påpekt viktigheten av disse kvalitetene. Tendensene er i samsvar med resultater fra tilsvarende undersøkelser ved andre destinasjoner.

I åpne kommentarfelt har enkelte også oppgitt familietilknytning, arv og tradisjon som viktige verdier. Det er også enkelte som har påpekt at det er viktig for dem at det ikke blir vinterbrøytete veier som ødelegger skiløypene, mens andre håper på vinterbrøytete veier slik at det blir lettere å bruke fritidsboligen om vinteren. Ellers har også enkelte fremhevet romslige tomter og liten utbygging som gode verdier.

Her er noen sitater fra respondentene:

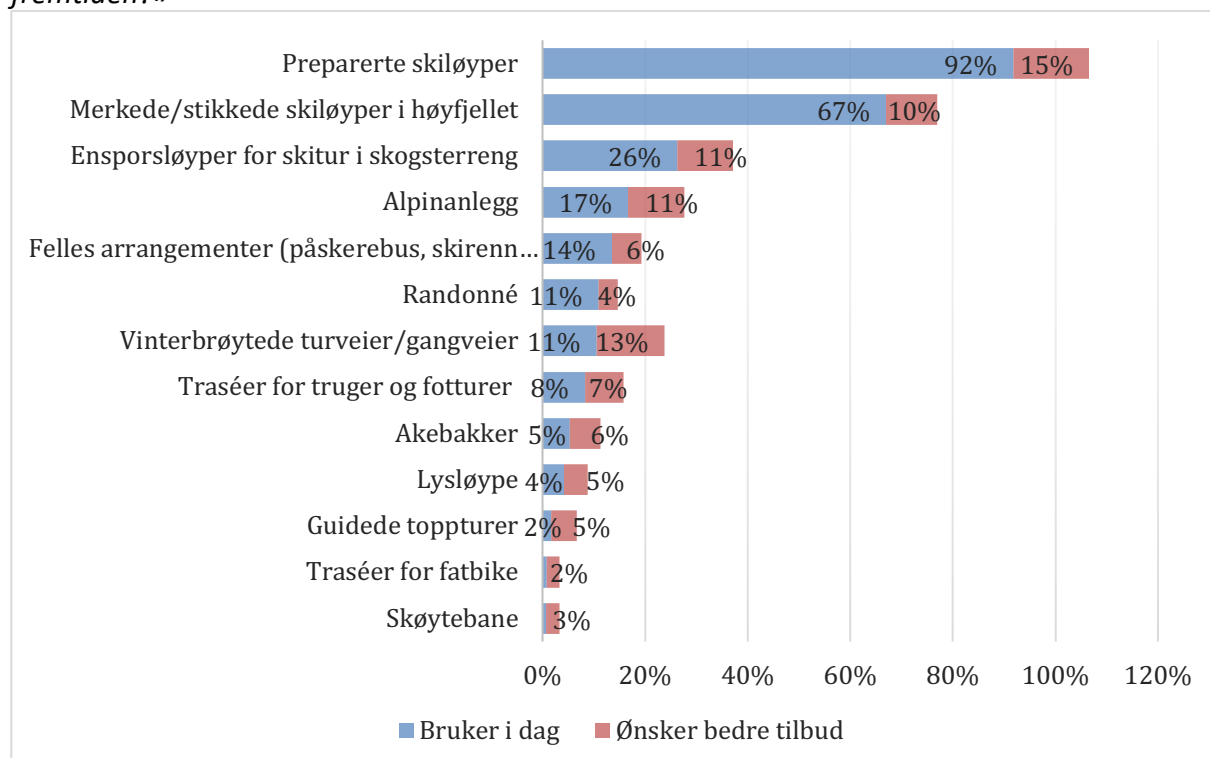
- «Det er viktig for meg å kunne oppleve naturen og dyrene i naturen. Derfor ønsker jeg ikke at hytteeierne får anledning til å gjerde inn større områder enn nåværende praksis, noe noen av hytteeierne ønsker. Videre setter jeg stor pris på å se

høylandsfe og annet kveg beite rundt hyttene. Dyrene gir meg, min familie og mine venner stor glede. Noen av hytteeierne ønsker at dyrene skal beite andre steder enn i hytteområdet, noe jeg og min familie er uenig i.»

- «Gammelt setermiljø, fint å plukke ulike bærsorter, ikke for kommersielt, lite biltrafikk, har beholdt et rolig miljø»
- «Hadde brukt hytta på vinteren med brøytet vinterveg»
- «Gode skiløyper/tidlig skiløyper som ikke brytes av brøytete veger.»
- «Skiløyper er meget viktig. Mange som er interessert og bygge hytte her, men trekker seg når de hører hvor sjeldent løypene blir oppkjørt, ... - dessverre...»
- «Mulighet for litt fysisk aktivitet, sørge for ved, vedlikehold, små forbedringer og «pusling» med hytta. Mulighet til å oppsøke kirke.»
- «Tradisjon, ivareta det som tidligere generasjoner har bygget opp - kun glede. Leve annerledes enn hverdagen i byen.»
- «Ser stjernene mye tydeligere (med mindre utelysbruk når folk ikke er på hyttene). Dyreliv og fugler. Fotomotiv»
- «Ønsker veldig tilgang til småviltjakt med hund. Ingen fordeler for oss som har hytte og betaler avgifter»

6.2 Vinteraktivitetstilbud

«Hvilke av følgende aktivitetstilbud bruker du eller din familie, og er det noen av tilbudene som bør bli bedre for at fritidsboligen skal benyttes like mye eller mer i fremtiden?»

Det var mulig å krysse av både for hvilke aktivitetstilbud som benyttes, og hvilke som bør bli bedre. Total prosentsum kan derfor bli høyere enn 100 prosent for hvert alternativ.

Preparerte skiløyper er det mest benyttede aktivitetstilbudet om vinteren. Hele 92 prosent bruker skiløypene. Ettersom dette er det viktigste aktivitetstilbudet, er det

også her de fleste ønsker enda bedre tilbud. 15 prosent ønsker et bedre skiløypetilbud enn det er i dag.

67 prosent følger merkede/stikkede skiløyper i høyfjellet og 26 prosent benytter seg av ensporsløyper i skogsterreng.

Det er ønske om bedre/flere vinterbrøytede turveier og gangveier (13 prosent), ensporsløyper for skitur i skogsterreng (11 prosent) og alpinanlegg (11 prosent).

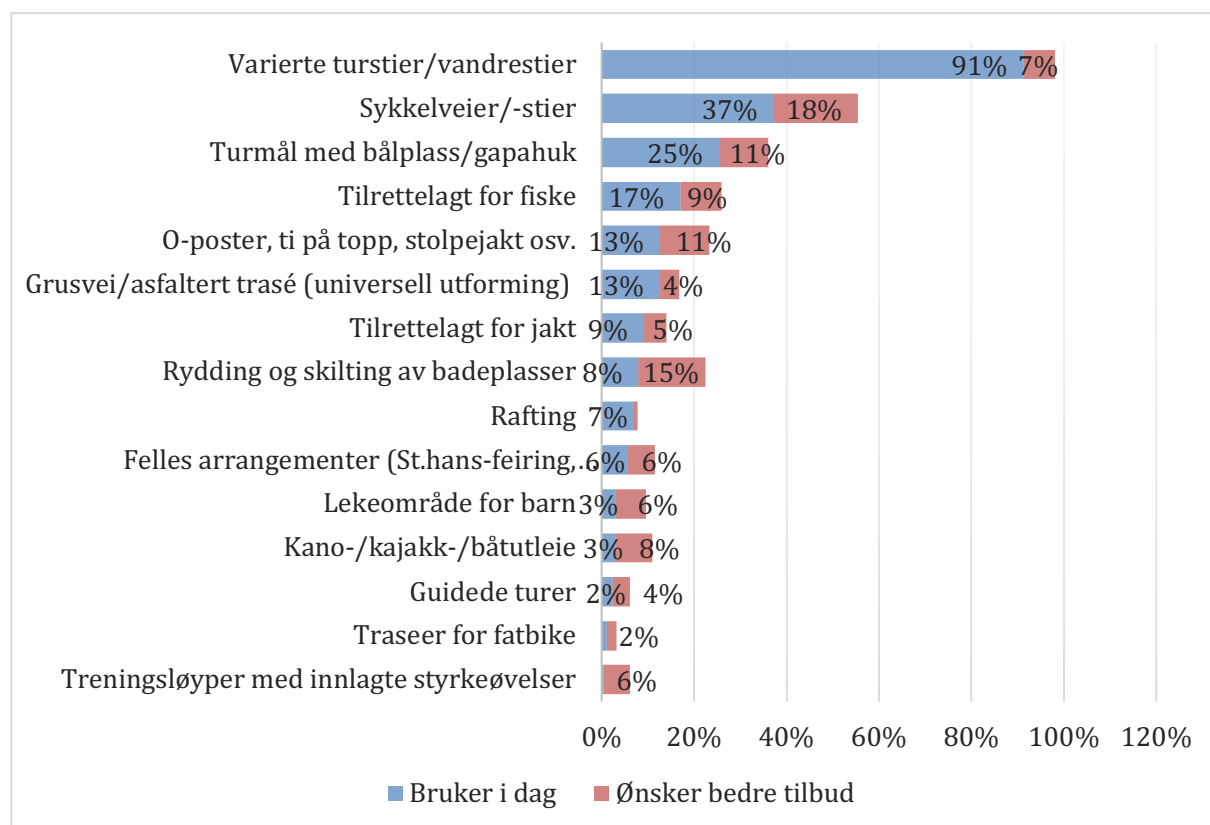
I åpne kommentarfelt er det fremkommet blant annet følgende ønsker:

- Ønsker ikke vinterbrøyting av veier som ødelegger skiløypene
- Ønsker vinterbrøyting til egen hytte
- Foretrekker minimalt med organisert aktivitet eller utbygging av aktiviteter

Her er utdrag fra noen sitater fra respondentene:

- «Her snakkes det om å utvide tilbud. Positivt, men Sel kommune må passe på å gi tilskudd til eksisterende tilbud slik at de ikke må reduseres. Drift av løypenettet Vågå Skispor må få betydelig økt tilskudd fra Sel for å kunne opprettholde dagens nivå ... »
- «Hvis det brøytes veier med skiløyper, må alternativ løype etableres.»
- «Kiting savnes stort!!»
- «Velforeningen og vi private hytteeiere bruker titusener på å støtte løypekjøring mens Sel kommune knapt støtter i det hele tatt. Villig til å støtte, men forventer å få mye mer igjen for eiendomsskatten enn det vi får i dag, Sel kommune er langt dårligere enn f.eks. Vågå.»
- «Ønsker at det tillates oppkjørt skiløype med scooter på Bufjellet. Mangler fiskevann der.»
- «Ønsker flere gapahuker i området Lemonsjøen – Lusetet.»
- «Svært ønskelig med preparert skiløype fra Tjønnebakken og raskeste vei til Peer Gynt som "holder høyden".»
- «Løypelaget bør vurdere å lage rundløypemuligheter rundt Mysusæter.»

6.3 Sommeraktivitetstilbud (barmarksesong)

Det var mulig å krysse av både for hvilke aktivitetstilbud som benyttes, og hvilke som bør bli bedre. Total prosentsum kan derfor bli høyere enn 100 prosent for hvert alternativ.

Varierte turstier og vandrestier er viktigste aktivitetstilbud i barmarksesongen. 91 prosent av fritidsboligeierne bruker turstiene i kommunen. 37 prosent benytter seg av sykkelveier/-stier i området, og 25 prosent av turmål med rasteplass, bål plass og/eller gapahuk.

Fritidsboligeierne ønsker bedre tilrettelegging av sykkeltraséer (15 prosent), rydding og skilting av badeplasser (15 prosent), turmål med rasteplass/bål plass/gapahuk (11 prosent) og orienteringsposter, ti på topp, stolpejakt eller lignende (11 prosent).

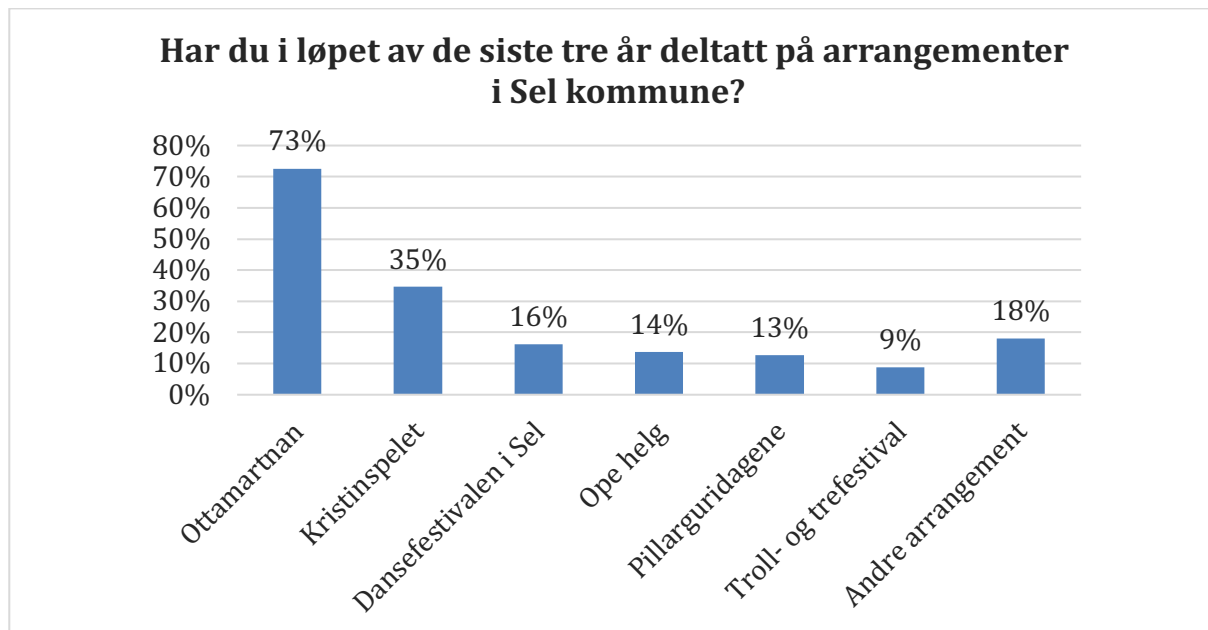
I åpne kommentarfelt er det noen som har kommentert at de ikke ser behov for ytterligere tilrettelegging eller tilbud, da naturen er bra som den er. Ellers er det også noen som har kommentert at de mener utenbygds diskrimineres i forhold til jakt med hund, de bør ha samme tilbud som lokalbefolkning.

Her er utdrag fra noen sitater fra respondentene:

- «Ønsker bedre tilrettelagte tur og sykkelstier mellom Luseter og Lemonsjøen, evt. mot Flatningen.»
- «Gode sykkelstier på Mysusæter hadde vært fint.»
- «Turorientering.»
- «Anlegge bade-/rasteplasser for å minske slitasje på naturen.»
- «Fint om gamle merkede stier som nå er nedlagt kunne gjenåpnes. Tenker på den over Illmanhø, den ned til Musvollidalen - på sydsiden av Illmanhø og den ned fra Fremre gjetarbui og sydover mot Eldåkampen/Eldåbu.»

- «Ønsker muligheter for fiske fra båt med stang i kommunen.»
- «Aktiviteter må være «skiltet» så de er lett tilgjengelige. God hjemmeside for kommunen er alfa og omega. Kan dette forbedres?»
- «Toalett ved Spranget og Furusjøen.»
- «Forhindre gjengroing»
- «Ønsker at det legges til rette for sykkel turer langs f eks baksidevegen fra Sjoa til Lom. Mange benytter sykkel, i alle varianter, men savner lokale plasser å stoppe / raste på.. kanskje rydde litt skog slik at utsyn blir bedre.»
- «Savner uværshuer.»
- «Foreslår ei tilrettelagt rundløype for terrengsykkel fra Raphamn om Mysusæter, Vålåsøyen, Kringsætrin, Raphamn.»
- «Hva med en rulleskibane på Mysusæter? Så hadde det vært mulig å gå på ski om sommeren og også hatt lettere muligheter for tidlig skiløype pga. av asfaltert trasé.»
- «Bedre klopper mot Per Gynt.»

6.4 Arrangementer

Det var mulig å krysse av for flere alternativer. Total prosentsum blir derfor høyere enn 100 prosent.

Tre av fire (73 prosent) har vært på Ottamartnan i løpet av de siste tre år. Videre har en av tre (35 %) sett Kristinspelet.

Av andre arrangementer som ikke er listet opp i oversikten i diagrammet, har flere i åpent kommentarfelt oppgitt at de har vært på Fjellviku på Høvringen. I tillegg har også flere oppgitt at de har vært på Peer Gynt arrangement.

6.5 Fellesgodefinansiering

«Hvor mye mener du det er naturlig at fritidsboligeier bidrar med pr. år for å opprettholde eller videreutvikle turstier, sykkeltraséer, skiløyper og andre fellesgode-tiltak i ditt fritidsboligområde? Fyll inn kronebeløp.»

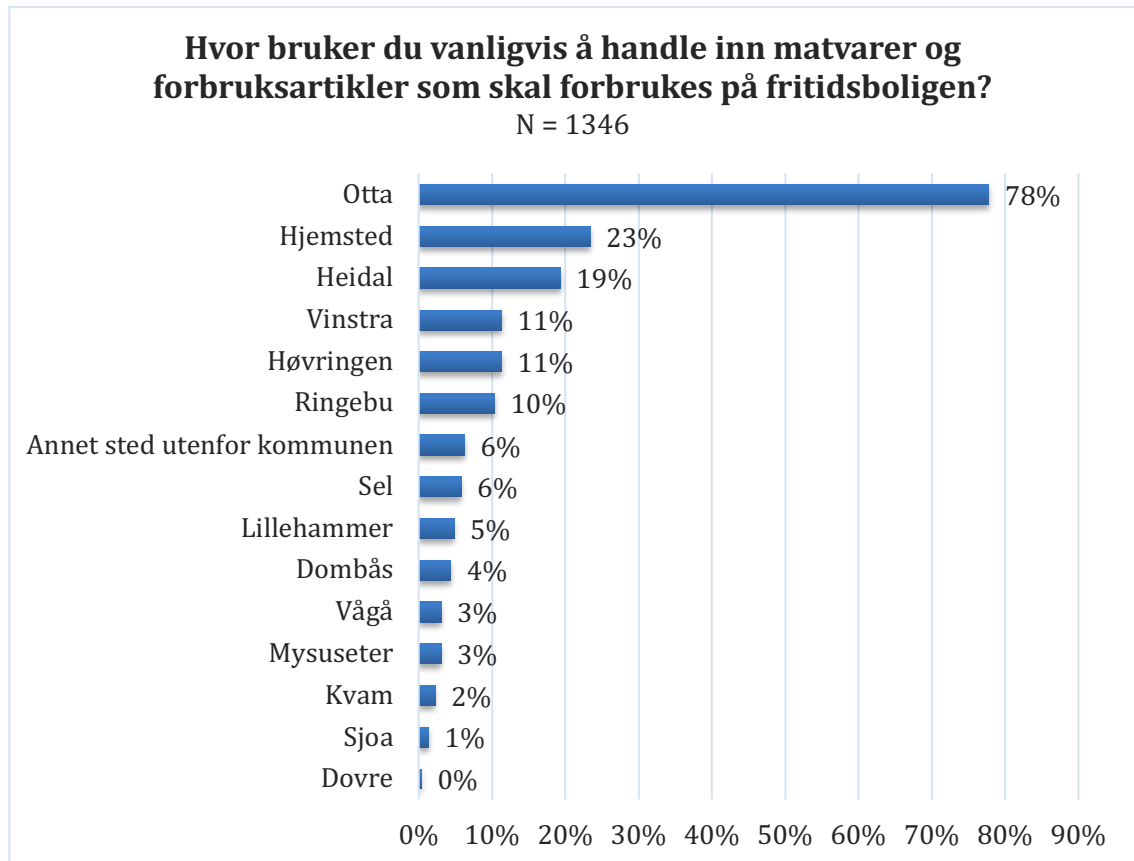
Fritidsboligeierne er i gjennomsnitt villige til å betale ca. kr 660 årlig for fellesgode-tiltak.

Hvis man tar ut dem som har oppgitt kr 0, blir gjennomsnittlig beløp blant dem som er villige til å betale kr 1 137.

25 prosent har oppgitt kr 0, og ønsker ikke å betale. Mange begrunner det med at eiendomsskatten bør dekke oppkjøring av skiløyper og andre fellesgodetiltak.

7. Handels- og servicetilbud

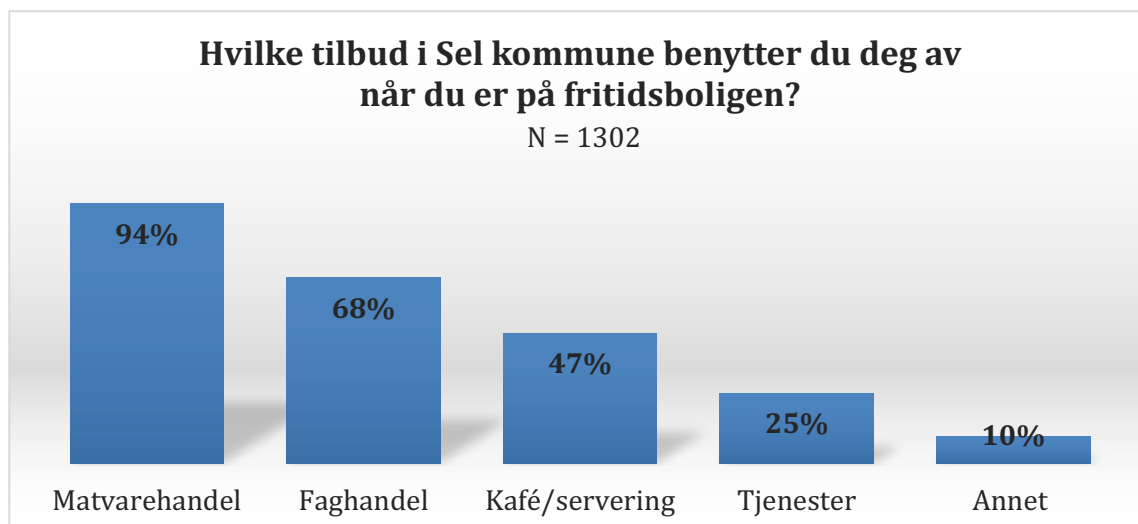
7.1 Hvor handles det inn varer til fritidsboligoppholdet

Det var mulig å krysse av for flere alternativer. Total prosentsum blir derfor høyere enn 100 prosent.

78 prosent av fritidsboligeierne handler inn matvarer og forbruksartikler som skal forbrukes på fritidsboligen på Otta. I tillegg har 19 prosent oppgitt at de handler i Heidal, 11 prosent på Høvringen og 6 prosent i Sel. 11 prosent handler inn på Vinstra og 10 prosent i Ringebu. 23 prosent gjør innkjøpene på hjemstedet.

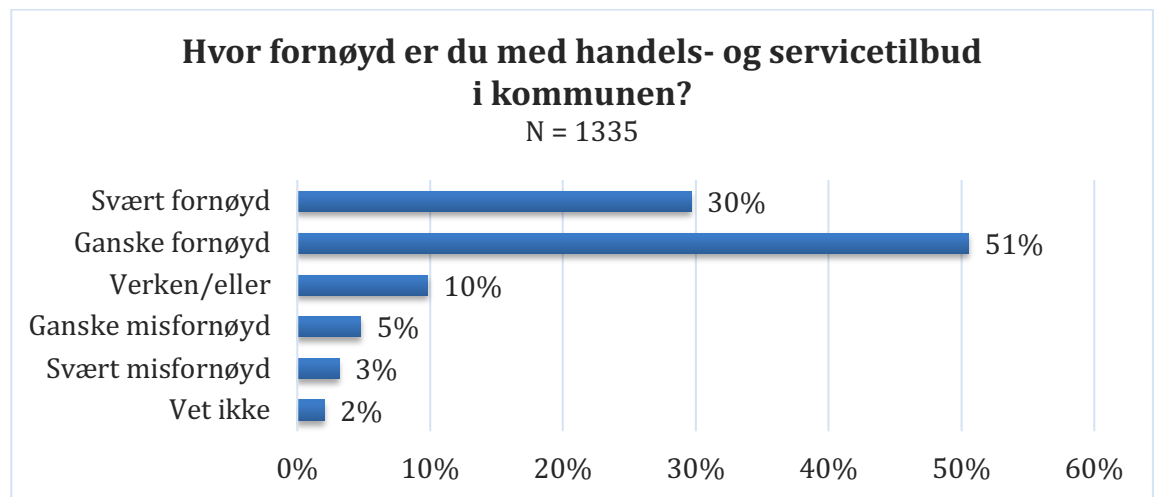
7.2 Bruk av handels- og serveringstilbud i Sel

Omtrent alle (94 prosent) handler ofte matvarer i Sel kommune. 68 prosent bruker faghandelstilbudene, og 47 prosent besøker kafé- og serveringstilbudene i kommunen.

De som har krysset av for «annet», har bl.a. oppgitt dette til å være scootertransport, bibliotek, byggevarer og håndverkere.

De aller fleste er fornøyd med handels- og servicetilbudene som finnes i kommunen. 30 prosent er svært fornøyd og 51 er ganske fornøyd. Kun 8 prosent er misfornøyd.

7.3 Handels- og servicetilbud som savnes

«Hvilke handels- og serveringstilbud i kommunen savnes, eller har du kommentarer til eksisterende tilbud?»

Svar gitt i åpent kommentarfelt (antall som har skrevet det samme står oppgitt i parentes):

- Matvarebutikker med godt vareutvalg og ferskvaredisk (78)
- Kafeer/serveringssteder med middag/kveldsåpent (28)
- Bedre brødvarer/bakeri (22)
- Lokal, kortreist mat, gjerne økologisk (20)
- Bedre renovasjon/kildesortering/åpningstider/kortere avstand (12)
- Fornøyd med at nærbutikken med kafé på Høvringen/Mysusetet består (10)
- Høvringen Handel er viktig og bra, men ustabil åpningstid (8)
- Biltema/Clas Ohlson mv. (8)
- Renseri/vaskeri (6)
- Gode interiørbutikker/møbelbutikk (5)
- Misfornøyd med åpningstider på butikker – stenger for tidlig, ikke søndagsåpent, lukket deler av påske mv. (5)

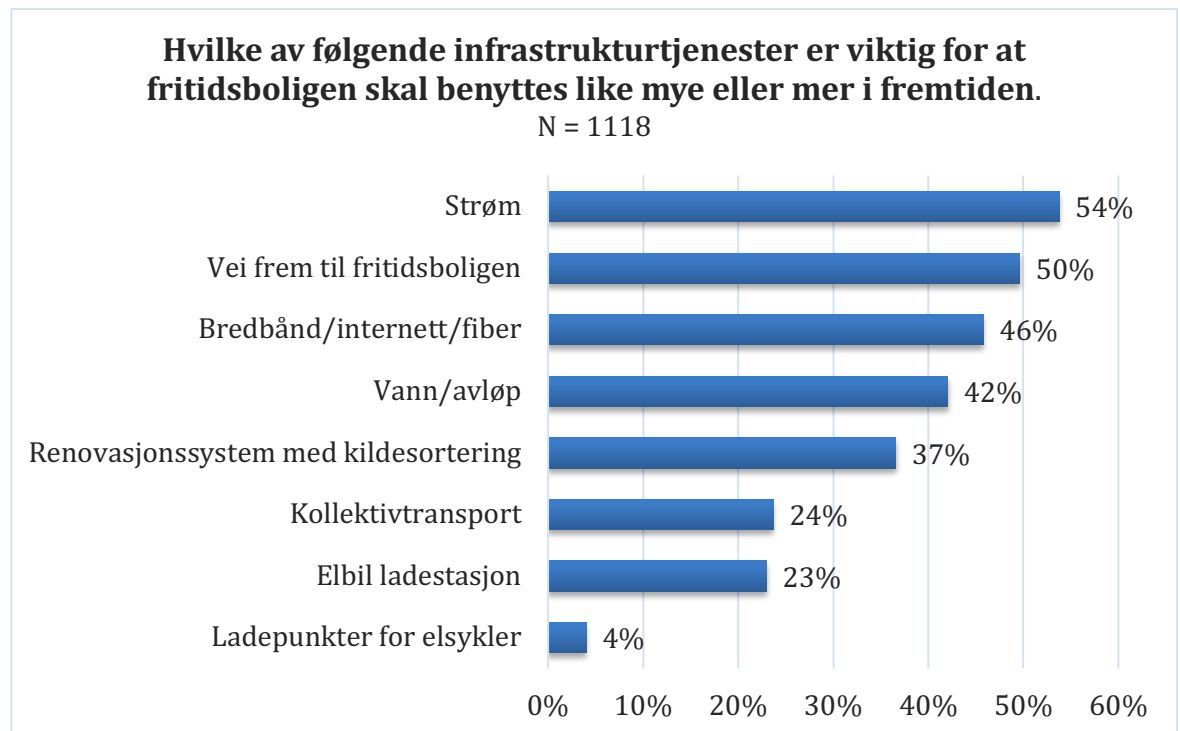
Av andre enkeltkommentarer kan nevnes:

- Helsekost
- Bilutleie
- Kaffebar
- Bedre kinotilbud
- Glassmagasin
- Lampebutikk
- Sushi
- Større bruktbutikk
- Annies Pølsemakeri

- *Vinmonopol*
- *Savner kafé eller pub i nærheten av Luseter*
- *Hadde vært fint om det var åpent på kafeen på Lemonsjøen på vinteren*
- *Kafé på Høvringen*
- *Dovrehytta burde ha åpent om sommeren og i høstferien*
- *De butikkene på Otta som var attraktive å handle i er nedlagt, f.eks. Parfymeriet (lenge siden) og Frukten. Bare kjedebutikker igjen. De finnes over alt.*
- *Veldig bra at det er 2 små butikker på Mysuseter. Fint med måkt parkering og scootertjeneste og at fjøset til Randi Gjetsiden blir så fint rehabilitert og bygget opp igjen. Vi liker det litt «beskjedne» omfanget av tilbud, størrelse på hyttene og at det er litt stille og lite «hipt» og «fancy» her. Fint i Kvam kirke med gudstjenester på kvelden i f.eks. påsken.*
- *Må fylle vann i kanner siden det er dårlig med vann i utekranen ved hytta. Det hadde vært fint om det var flere steder å fylle enn på Esso stasjonen, siden det ofte er svært trangt der. Mulig det finnes andre steder, men vi har ikke funnet ut det.*

8. Infrastruktur- og tjenestetilbud

8.1 Infrastruktur

Et godt infrastrukturtilbud er viktig for at fritidsboligene skal benyttes like mye eller mer i fremtiden.

Strøm

54 prosent mener at strøm er viktig for bruken av fritidsboligen. Her er et par enkeltkommentarer:

- «Dagens nettleie-prisstruktur fra Eidefoss med effektledd-avgift gjør det uforholdsmessig dyrt å 'ringe hytta varm'/varme opp hytta med strøm før ankomst (du blir straffet kraftig økonomisk for kortvarig toppbelastning). Tilsvarende blir det svært dyrt å lade el-bil på hytta. Resultatet blir færre helgebeseøk på hytta (og mindre omsetning i bygda på bl.a. dagligvarer). Sel kommune som stor eier i Eidefoss bør sørge for fjerning av effektleddet for fritidsboliger, da dette slår spesielt urimelig ut her.»
- «Innspill vedr. Eidefoss som jeg forstår eies av Sel kommune. Jeg synes at effektleddet på bruk av strøm slår veldig hardt ut. Det er såpass mange tusen kroner i tillegg til strømprisen at jeg virkelig må vurdere om jeg skal reise på hytta på vinteren. Og fra 2018 kom Eidefoss med effektledd på fakturaen selv om jeg ikke er på hytta og bruker strøm. Jeg synes dette og i tillegg eiendomsskatten fra Sel kommune blir mange uforutsigbare utgifter som forringer opplevelsen av å være på hytta. Dette er ikke å tilrettelegge for at vi hytteiere skal få et best mulig opphold.»
- «Selv om vi har valgt å bygge hytte uten strøm, så tror jeg den ville vært brukt ennå mer dersom man i fremtiden la inn strøm.»

Vei frem til fritidsboligen

Halvparten av fritidsboligeierne mener at vei helt frem til fritidsboligen er viktig. I dag har 29 prosent av dem som har svart på undersøkelsen vintervei frem til fritidsboligen. Ønske om vinterbrøytet vei har mange kommentert i åpent kommentarfelt under spørsmålet. Det er navngitt flere veier og områder som det er ønsket vinterbrøyting til. Noen eksempler på enkeltkommentarer knyttet til vinterbrøyting av vei er:

- *«Det aller viktigste for økt hyttebruk er bedre tilgjengelighet. Det betyr at vi må ha vinterbrøytete veier. ... For mange som begynner å komme opp i årene blir hytta lite brukt om vinteren pga. dårlig tilgjengelighet.»*
- *«Manglende brøyting av vei er eneste grunn til at vi ikke bruker hytta på helgebasis vinterstid. Argumentene til brøytemotstanderne om at hyttene vil bli mindre brukt ved brøyting er jo helt bak mål!»*
- *«Viktigste for bruk av fritidsboligen er at det tilrettelegges for vinterbrøyting. Dersom det ikke gjøres vil bruken reduseres siden en i husstanden har en helsesituasjon som gjør skigåing umulig.»*
- *«Ønsker vei helt fram på vinterstid eller lov til å kjøre egen snøskuter fram til hytta.»*

Men det er også noen som ikke ønsker flere veier eller som ikke ønsker vinterbrøytete veier. For eksempel denne: *«Sommervei er viktig! Det å ikke ha vintervei er også viktig!»*

Internett

Videre mener 46 prosent at muligheten for bredbånd/fiber/internett er viktig for at fritidsboligen skal bli benyttet mer i fremtiden. Det er også en del som i åpent kommentarfelt har kommentert at de ønsker bedre mobildekning/4G.

Vann/avløp

42 prosent mener at muligheten for vann/avløp er viktig for fremtidig bruk. Enklere tilkobling til vann og avløp har enkelte kommentert som et ønske.

Kollektivtransport

En av fire mener kollektivtransport er viktig for fremtidig benyttelse av fritidsboligen. *«Buss som korresponderer med tog»* og *«Ønsker bussforbindelse til Putten Seter i samme tidsrom som bussen til Smuksjøseter! Det må kunne gå an å koordinere dette! Mange ønsker et slikt tilbud, både eldre og turister.»* er eksempler på enkeltkommentarer knyttet til dette temaet.

Kildesortering

37 prosent ønsker et renovasjonssystem med kildesortering. Eksempler på enkeltkommentarer:

- *«Det bør etableres et Moloksystem i forhold til renovasjon.»*
- *«Savner generelt mer sortering.»*
- *«Bedre avfallscontainere, de er skramlete og vanskelige å lukke!»*
- *«Ønsker oftere søppeltømming.»*
- *«Kildesortering bør komme veldig snart!»*
- *«Bedre tilgang til kommunal gjenvinningsstasjon.»*
- *«Mottak for resirkulering av ulike typer avfall/spesialavfall i nærområdet.»*

Ladestasjon for elbil

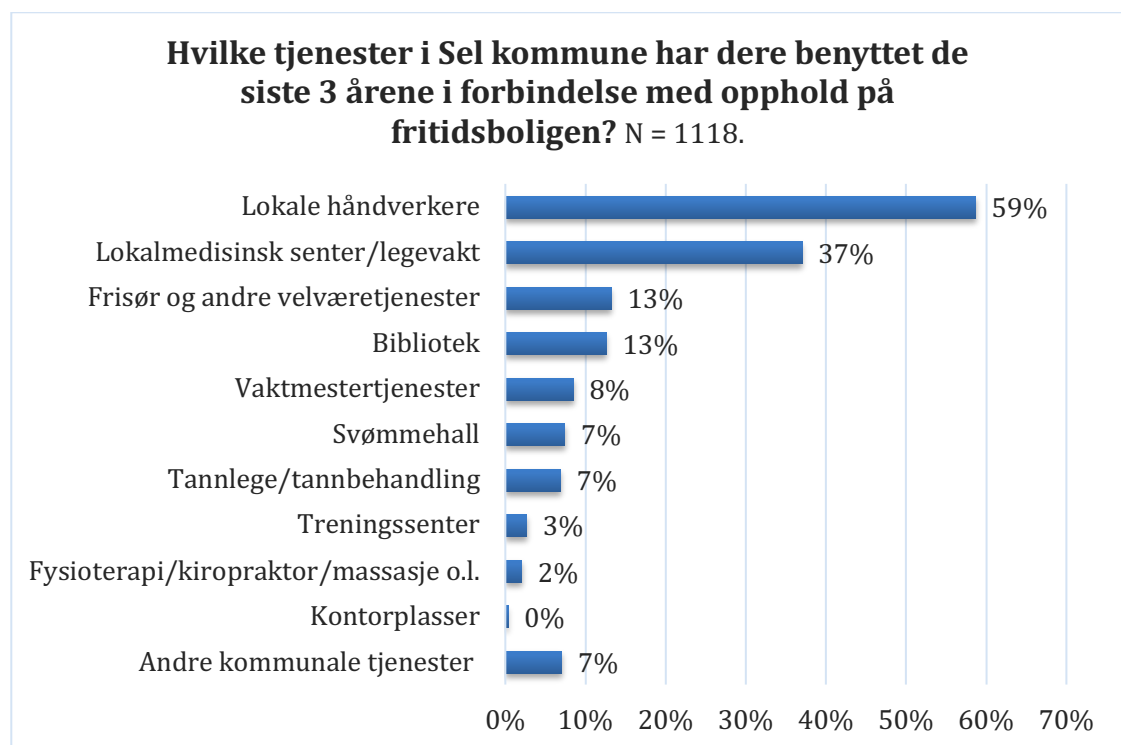
Ladestasjon for elbil mener 23 prosent er viktig, og 4 ønsker også ladestasjon for elsykler. Kommentarer:

- «Har ikke elbil, men det er nettopp fordi det ikke er ladestasjon på Mysusæter! Hadde det vært det, kunne vi ha kjøpt elbil og forurenset mindre til daglig i Oslo.
- «Vi har ikke elbil i dag og ikke strøm på hytta. Men neste gang vi skifter bil vil elbil vurderes gitt gode nok lademuligheter.»

Andre innspill

I åpent kommentarfelt er det også kommet innspill om bedre radiodekning/DAB, og levering av post og aviser.

8.2 Bruk av tjenester

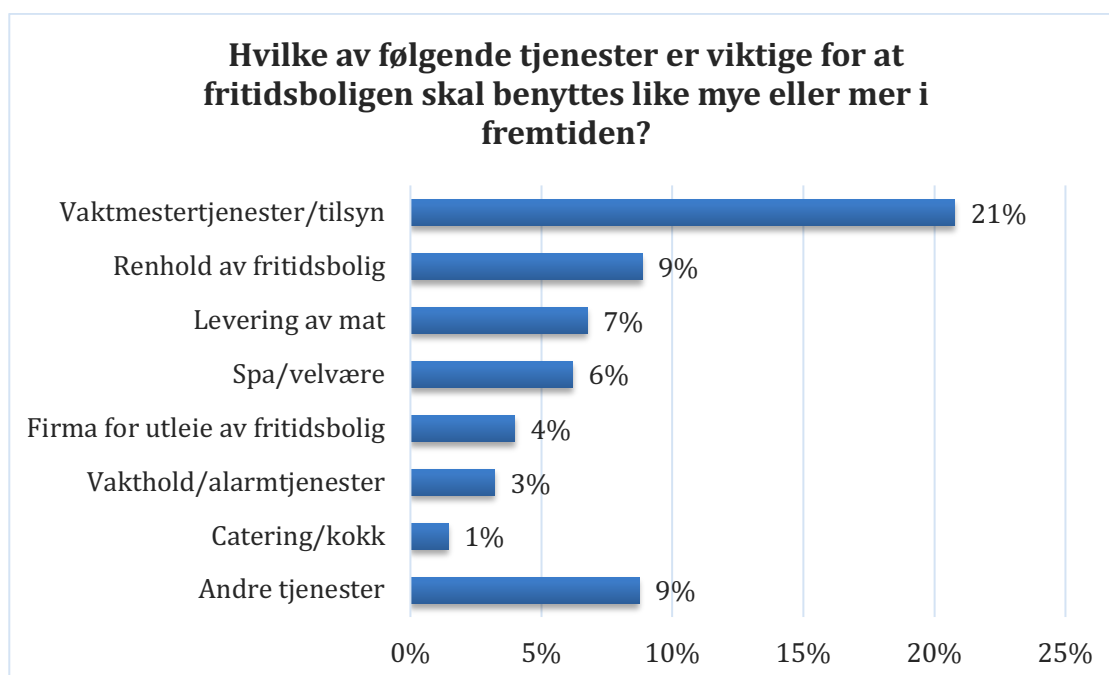
59 prosent av fritidsboligeierne har benyttet seg av lokale håndverkere, og 37 prosent har benyttet seg av legevakt/lokalmedisinsk senter i løpet av de siste tre år.

Videre benytter 13 prosent seg av frisør og andre velværetjenester i Sel, samt av biblioteket. 8 prosent kjøper vaktmestertjenester.

I åpent kommentarfelt er det oppgitt bl.a. følgende andre tjenester som er benyttet:

- Renovasjon
- Plan- og byggavdeling/byggesak i kommunen
- Feier
- Brannvesen
- Kiropraktor
- Scootertransport
- Veterinær
- Dusjanlegg
- Taxi

8.3 Viktigheten av kommersielle tjenester

21 prosent av fritidsboligeierne mener at tilbudet av vaktmestertjenester og tilsyn er viktig for at fritidsboligen skal benyttes like mye eller mer i fremtiden.

9 prosent mener at tilbud om renhold av fritidsboligen er viktig for fremtidig bruk av fritidsboligen. For 4 prosent er det viktig at det finnes firmaer som tar seg av utleie av fritidsboligen.

Levering av mat mener 7 prosent er viktig, mens 5 prosent mener at tilbud om spa og andre velværetjenester er viktig for bruken av fritidsboligen.

I åpent kommentarfelt har fritidsboligeierne oppgitt bl.a. følgende andre tjenester:

- Vinterbrøytet vei
- Scootertransport
- Hotell/pensjonat i nærheten
- Kontorplass
- Ladestasjon
- Private hjelpetjenester
- Muligheter for å vaske klær
- Helårs matbutikk
- Levering av varer (til hytter uten vinterbrøytet vei)
- Fiber/internett

8.4 Hva savnes av tjenester, aktiviteter og service

Fritidsboligeierne kunne komme med egne kommentarer på om det er noen tjenester, aktiviteter eller servicetilbud som de savner i Sel. Det kom inn en del forslag til. Listen viser forslagene i prioritert rekkefølge:

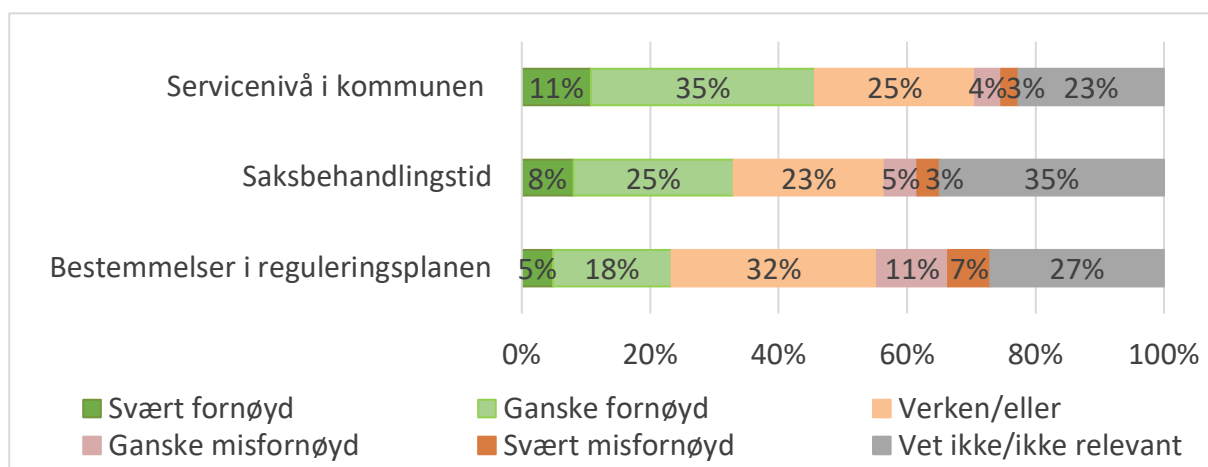
1. Kildesortering, hyppigere tømming, bedre/lengre åpningstid på miljøstasjon
2. Bedre bussforbindelse/kollektivtransport, bestillingstransport
3. Brøytet vintervei fram til hytta
4. Internett via bredbånd eller fiber, bedre DAB og mobildekning
5. Vaskeri/muligheter for å vaske klær og tørkemuligheter
6. Vaktmestertjeneste og renholdsfirmas
7. Servering/kafé – også på kveldstid
8. Alpintilbud
9. Levering av mat
10. Oversikt over håndverkere
11. Vann og avløp
12. Felles vannforsyning/vannpost
13. Guidede turer/toppturer
14. Tilrettelagte sykkelstier
15. Bedre veier
16. Muligheter for å leie båt/kajakk
17. Jaktrettigheter for hytteeiere på lik linje med lokalbefolkning

Av andre tilbud som savnes (som er nevnt som enkelt svar), er:

- Ladepunkter for elbil
- Styrkerom
- Klatreruter
- Flere kulturaktiviteter om sommeren
- Flere merkede stier
- Golfbane
- Maskinutleie
- Mulighet for å motta post
- Treningsområde for jakthund
- Mulighet til å hugge trær til egen ved
- Åpent toalettanlegg hele året med mulighet for å hente vann
- Camping tilrettelagt for turister som vil telte
- Aktivitetspark i sentrum med grøntområder
- Utvidet tilbud på lokalmedisinsk senter
- Flere dusjmuligheter

8.5 Vurdering av administrative forhold

«Hvordan vurderer du følgende for Sel kommune?»

46 prosent er fornøyd med servicenivået i administrasjonen i kommunen, mens 7 prosent er misfornøyd. 33 prosent er fornøyd med saksbehandlingstiden i kommunen, mens 8 prosent er misfornøyd. Det er færre som er fornøyd med bestemmelsene i reguleringsplanen sammenlignet med de to øvrige punktene. 23 prosent er fornøyd, mens 18 prosent er misfornøyd.

Kommentarer

I samme spørsmål om vurdering av de administrative forhold i kommunene, var det muligheter for å legge inn en kommentar.

Det er kommet flest kommentarer om ønske om økt utnyttelsesgrad og at det skal være like regler (for utnyttelsesgrad og i reguleringsplanbestemmelser) for alle.

Det er også mange kommentarer både på at fritidsboligeierne ønsker at skiløyper skal prioriteres fremfor vinterbrøyting, og på at de ønsker vinterbrøyting. Flere har også kommentert at de ønsker skiløype ved siden av vei.

Videre er det noen kommentarer knyttet til:

- Restriktive bestemmelser for hytteutforming av vindusstørrelser, fasade mv.
- Muligheter for å installere lukket septik/avløp
- Liker varslinger som kommunen har på sms
- Savner håndheving av reguleringsplanbestemmelser (gjerde, bygging mv.)
- For gamle og utdaterte reguleringsplaner

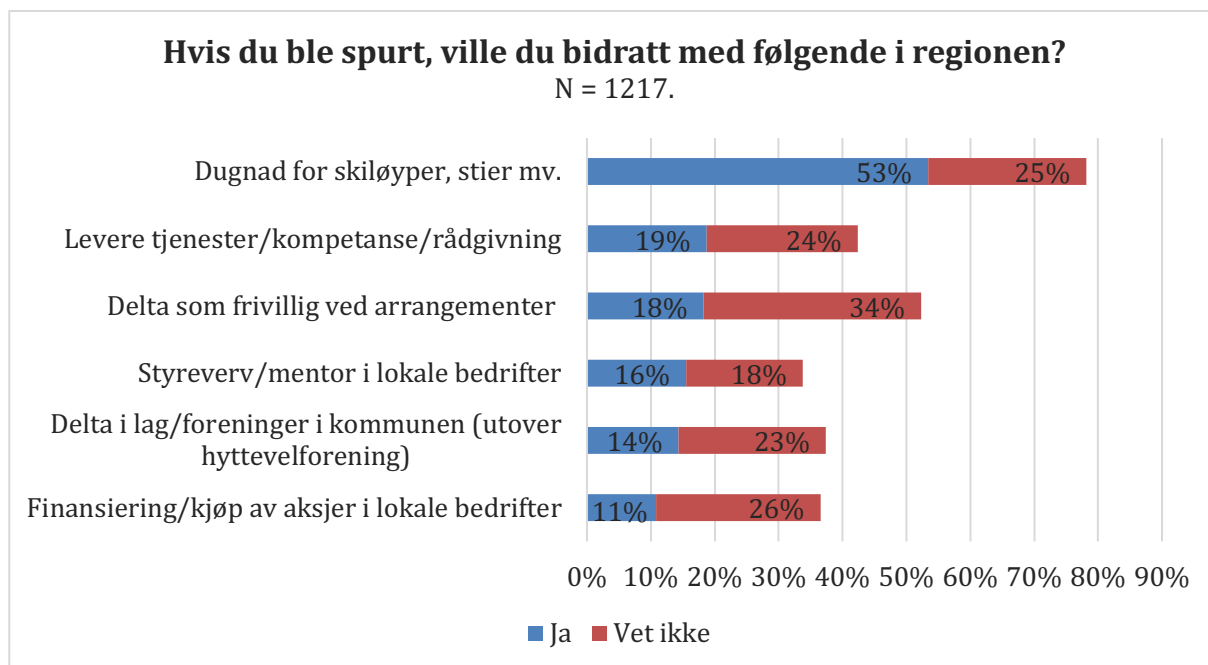
Her er et utdrag av noen av enkeltkommentarene:

- *Informasjon i forhold til hva som er muligheter innen vann og kloakk*
- *Veldig rask og god behandling av bygge og utslippssøknad.*
- *Reguleringsplanen begrenser rydding av vegetasjon mens fjellet gror igjen.*
- *Lite vilje til å kombinere vern og bruk for allerede bebygget hytteområde. Vedlikehold er viktig på eiendommer i fjellet.*
- *Bedre oppfølging på henvendelser og søknader. Gjennomføring av vedtak.*

- *Vi ønsker et gjerde rundt deler av eiendommen pga. mye sau. Vanskelig å få info om hvor og hvem man skal rette søknaden til.*
- *Jeg har opplevd meget god service og fått gode råd hos Plan og teknisk.*
- *Forskjellsbehandling ved fradeling av tomter.*
- *Det er ikke åpnet for å bosette seg på hytta og ha den som primærbolig.*
- *Dispensasjoner fra reguleringsplanen for Mysusæter bør i større grad vurderes ut fra stedlige forhold – dvs. faglig skjønn.*
- *Politikere evner ikke å spille på lag med oss deltidsinnbyggere. Hyttefolk vegrer seg for å si hva de mener om kommunen av frykt for å falle i unåde i kommunen. Velforeningen sliter med mange utestående saker med kommunen.*
- *Savner mer velvillighet fra kommunen i forhold til etablering av kloakk. Vurderer salg av hytta nettopp grunnet dette forhold.*
- *Jeg savner generelt mer samarbeid og mindre strid. Det er fremdeles for mye "de" og "oss"- mentalitet som skyldes begge sider. Til kommunens ansvarlige vil jeg si: Hyttefolk er en del av kommunen. De er ikke gjester, men ønsker generelt å være en del av den flotte bygda Sel er. Eiendomsskatten på fritidseiendommer er ok, men viktig at de som betaler får noe igjen som er håndfast og konkret. Det er slik samfunnskontrakten fungerer. Det må også gjelde for hyttebeboere i en kommune. Her kan Sel kommune bli flinkere på å orientere om hvilke tiltak som kommunen legger til rette for overfor hyttebeboerne - for det er nettopp beboere, for kortere og lengre tid, mange i dag er blitt.*

9. Deltakelse i lokalsamfunnet

9.1 Hvordan bidra i lokalsamfunnsutviklingen

Hele 53 prosent av fritidsboligeierne kan tenke seg å delta på dugnader for skiløyper, stier mv.

18 prosent kan tenke seg å delta som frivillig ved arrangementer i regionen, mens 14 prosent ønsker å delta i lokale lag og foreninger (utover hyttevelforeninger) i kommunen.

I forhold til kommersiell aktivitet, kan 19 prosent tenke seg å levere tjenester, kompetanse eller rådgivning. 16 prosent kan tenke seg å ha styreverv eller være mentor i lokale bedrifter, og 11 prosent er villig til å bidra med finansiering, sponsing eller kjøp av aksjer i lokale bedrifter.

Kommentar fra en fritidsboligeier: «Da skitrekket på Lemonsjøen ble etablert, var der mange i hyttefeltet som kjøpte aksjer for å støtte initiativet. Tror det samme vil være aktuelt ved etablering av nye aktiviteter.»

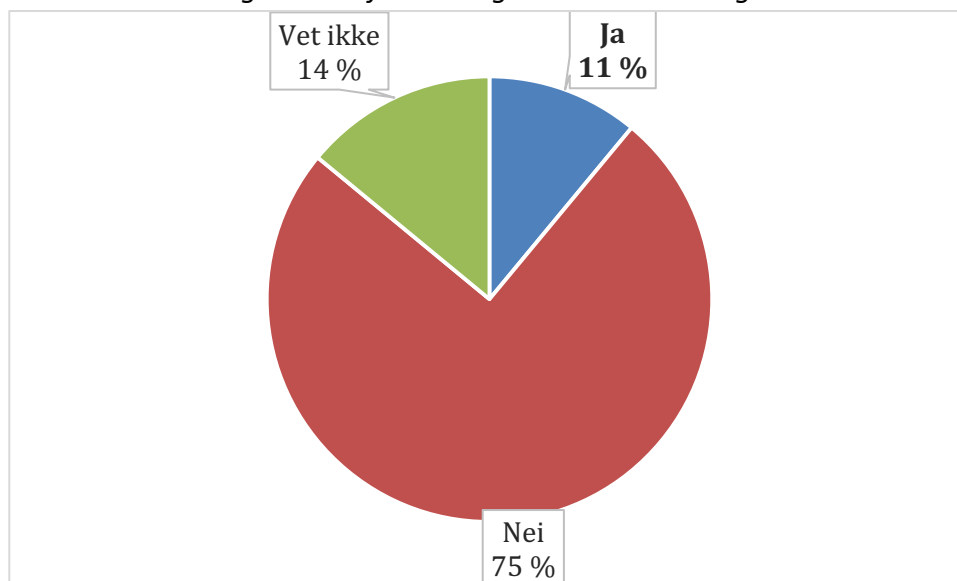
9.2 Forslag til hvordan fritidsboligeierne kan delta og bli hørt i lokalsamfunnet

Svarene nedenfor er utdrag fra innspill fra fritidsboligeierne, oppgitt som kommentarer:

- Gjennomføre undersøkelser som denne.
- Opprette en samlet webside fra kommunen, som viser hva som finnes av aktiviteter for hyttefolket og for det som skjer i omegn + linker til andre nettsider.
- Kommunalt kontakt- og informasjonspunkt for fritidsmarkedet/eiere av fritidsboliger på kommunens hjemmesider og med fysisk kontaktperson(er) som har særlig kompetanse og ansvar for fritidssegmentet.
- Nyheter og høringer fra kommunen til hytteeiere via e-post og ved å oppfordre til og vedlikeholde dialog med utenbygdsboende.
- Positivt med regelmessige "velmøter" med ordfører/adm.
- Mer konstruktiv dialog med hytteeiere. Må støtte opp om lokale initiativer. Gi hytteeierne noe tilbake for eiendomsskatten.
- Gi informasjon om reguleringsplaner o.l.
- Opprettholde dialogen med hyttevelforeningene.
- Slutte å snakke ned hyttefolkets bidrag i lokalsamfunnet.
- Synes det er flott at kommunen legger til rette for dialog med hyttevelforeningene i Sel. Denne spørreundersøkelsen er også veldig positivt!
- Kommunen bør bli flinkere til å få frem og lytte til saker som blir fremmet som problemer på velforeningsmøtene som holdes 2 ganger i året. Kommunen bør bli flinkere til å samarbeide raskt og mer uformelt med velforeningen.
- Etablere formelle møtepunkter, et rådgivende forum med representanter for hyttebeboerne, hvis slikt ikke finnes. Med definerte statuer og samarbeidsområder, bestemmelser om representasjon, fastlagt møtekalender mv.
- Raskere saksgang. Mer info fra kommunale tjenester og tilbud.
- Kommunen bør ta hytteforeningene med på råd, legge vekt på konstruktive innspill.
- Ta hytteeierne på alvor på lik linje med fastboende. Vi blir dessverre ikke sett på som en ressurs for kommunen.
- Jeg og min familie er stort sett veldig fornøyd. Men som i mange andre kommuner med fritidsboliger blir ofte de utenbygdsboende fritidsboligeierne gjerne sett på som de "andre" - i kystkommuner blir de gjerne kalt "badegjester". Vi er ikke velgere ved kommunevalg, så lokale politikere kan uten konsekvenser tjene på å forfordle sine velgere fremfor hyttefolket. For eksempel gjennom å legge til rette for lavere skattegrunnlag på eiendomsskatt for boliger sammenlignet med fritidsboliger (fritidsboliger blir individuelt taksert, mens boliger følger det sjablongmessige grunnlaget for formuesskatten - som tilfeldigvis er en del lavere). Siden det er mange innbyggere i Sel kommune som også eier hytte i egen kommune, er heldigvis eiendomsskatten for fritidsboliger på et greit og fornuftig nivå. Det er en viktig balansegang, og viktig å unngå å skape store åpne konflikter som for eksempel i Trysil. Kommunen kan også vurdere å etablere en type "fritidsboligråd". Vanskelig å se hvordan medlemmer skal rekrutteres og velges ut, men kan for eksempel være medlemmer fra lokale vel- og vegforeninger. Jeg setter pris på at Sel kommune har tatt dette initiativet. Det i seg selv er viktig.

9.3 Bosetting på fritidsboligen

«Kan du tenke deg å bruke fritidsboligen som helårsbolig?»

Diagrammet viser svar for fritidsboligeiere bosatt utenfor Sel kommune.

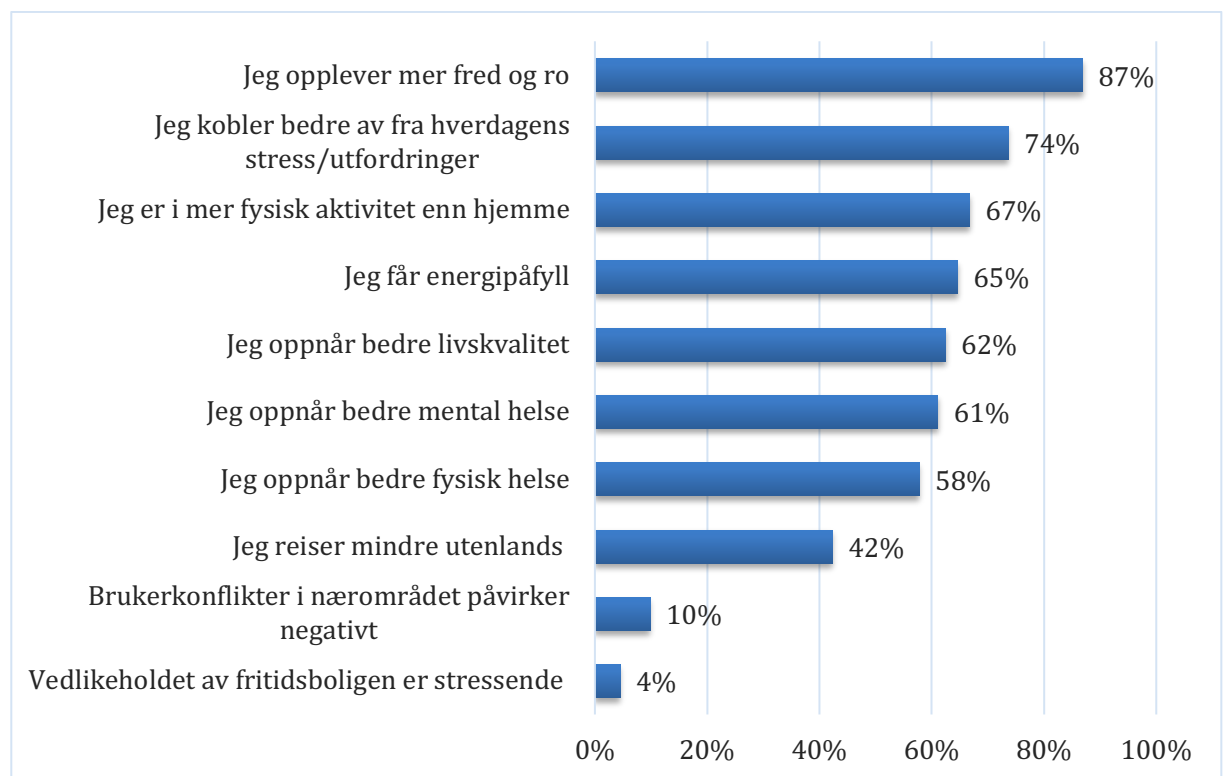
11 prosent av fritidsboligeierne bosatt utenfor Sel kommune kan tenke seg å bruke fritidsboligen som helårsbolig.

Blant lokalbefolkningen kan 29 prosent tenke seg å bruke fritidsboligen som helårsbolig.

10. Effekter av fritidsboligbruken

10.1 Effekter av fritidsboligbruken

«Hvilke av følgende utsagn mener du er riktig for deg ved opphold i fritidsboligen?
Flere kryss er mulig.»

Det var mulig å krysse av for flere alternativer. Total prosentsum blir derfor høyere enn 100 prosent.

Opphold på fritidsboligen har en positiv folkehelseeffekt. To av tre (67 prosent) mener de er i mer fysisk aktivitet enn de normalt er hjemme. 65 prosent sier de får energip fyll ved opphold i fritidsboligen, og 58 prosent mener de oppnår bedre fysisk helse.

Fritidsboligbruken bidrar også til bedre mental helse. 87 prosent sier de opplever mer fred og ro, tre av fire (74 prosent) sier de kobler bedre av fra hverdagens stress og utfordringer, og 61 prosent mener de oppnår bedre mental helse.

I et miljø- og klimaperspektiv, bidrar også fritidsboligbruken positivt med hensyn til at 42 prosent mener de reiser mindre utenlands p a. at de prioriterer opphold i fritidsboligen i stedet.

En av ti (10 prosent) mener konflikter i nærområdet påvirker oppholdet negativt. 4 prosent mener vedlikeholdet av fritidsboligen oppleves som stressende.

Det er en del som har kommentert at de synes brukerkonfliktene vedr. brøyting er krevende, ødeleggende, ubehagelig og slitsom.

- *Brøytekonflikten bidrar til negativ stemning. Kommunen forverrer situasjonen med sine handlinger. Bruke penger på anke til høyesterett i stedet for å samle partene og få til en løsning alle kan leve med??? Helt utrolig...*
- *Om kommunen skal føre en troverdig hyttepolitikk må de være villig til å ta tak i 'brukerkonflikter' og sikre at det også er plass til fritidsboligbrukerne – bl.a. ved å sikre god adkomst til friområdene fra hytteområder.*

Andre kommentarer:

- Fritidsboligen fungerer som en samlingsplass for storfamilien.
- Vedlikehold og pusling på hytta oppleves som avstressende.
- Konflikter vedr. adkomst og vei mellom hyttenaboer, samt mellom hytteeier og grunneiere.

11. Positive og negative sider ved å ha fritidsbolig i området

I åpne kommentarfelt kunne fritidsboligeieren skrive ned med egne ord om positive og negative sider/forhold ved å ha fritidsbolig i Sel. Her var ingen forhåndsgitte alternativer. I oversiktene er det tatt med kommentarer om temaer som flere enn en person har gitt.

11.1. Mest negativt ved å ha fritidsbolig i Sel

«Hva er det mest negative med å ha fritidsbolig i Sel»?

Listen nedenfor er oppgitt i prioritert rekkefølge ut fra hvor mange som har svart innenfor tema som er listet opp:

1. Lang reisevei/reisetid
2. Brøytekonflikt (brøyting av hytteveier på bekostning av skiløyper). Denne må løses.
3. For høy eiendomsskatt og høye kommunale avgifter
4. Savner vinterbrøytet vei til hytta/vanskelig adkomst
5. Bompengekostnader
6. Føler at kommunen ikke ønsker turisme, tar ikke ansvar for helhetlig utvikling/svak styring/manglende håndheving av regler
7. Manglende kollektivtransporttilbud
8. Ønsker ikke vinterbrøyting på bekostning av løypene
9. Manglende tilrettelegging for vann og avløp
10. Begynner å bli for stort press på enkelte områder med mye utbygging, tilrettelegging og motorisert ferdsel mv.
11. Dårlig mobildekning/nett
12. Gjengroing, utsikten blir borte
13. Manglende vei/dårlig veistandard
14. Manglende oppkjørte løyper
15. Forskjellsbehandling mellom utenbygdsboende og innenbygdsboende
16. Lang saksbehandling i kommunen
17. Enkelte hytteiere tar seg for mye til rette
18. For lite aktivitets- og servicetilbud
19. Manglende tilrettelegging for strøm
20. Liten utvikling i hytteområdet/lite fremtidsrettet

11.2. Mest positivt ved å ha fritidsbolig i Sel

«Hva er det mest positive med å ha fritidsbolig i Sel?»

Listen nedenfor er oppgitt i prioritert rekkefølge ut fra hvor mange som har svart innenfor temaer som er listet opp:

1. Fantastisk/flott/fin natur, nærhet til flott natur
2. Naturopplevelser
3. Ro og fred/stillhet/rolig område
4. Flotte fjellområder/høyfjell/nærhet til fjell
5. Fine turmuligheter/turområder/flott turterreng
6. Familietilknytning/familiehygge/slekt/røtter/tilhørighet, nærhet til familie og venner
7. Gode hyttenaboer/hyggeelig lokalbefolkning/godt miljø
8. Ikke altfor mye utbygd, god plass mellom hyttene/store tomter
9. Gode skiløyper
10. Kort reisevei
11. Fritidsmuligheter/aktiviteter/friluftsliv
12. Trivelig og levende lokalsamfunn
13. Avslapning/rekreasjon/avkobling
14. Nærhet til Rondane
15. Beliggenhet/godt utgangspunkt for turer
16. Klima/stabilt vær/sol
17. Ikke brøytet vei/bilfritt vinter
18. Fiske
19. Flott hytteområde
20. Nærhet til nasjonalpark
21. Utsikt
22. Uberørt natur
23. Frisk luft
24. Helårsvei
25. Jakt

11.3 Innspill til kommunene på hva de kan bidra med

«Hva mener du kommunen bør bidra med av tiltak som kan bedre ditt opphold i fritidsboligkommunen?»

Det kom inn mange innspill til dette spørsmålet. Mange av kommentarene går på vinterbrøyting av veier, der noen ønsker vinterbrøytete veier og noen ikke ønsker det.

Her er noen av svarene (sitater) som ble avgitt i åpent kommentarfelt:

Vinterbrøyting av vei og skiløyper

- *Viktig å få på plass løypetraseer som ikke er avhengig av sommervei og uten at det blir kryssing av for mange stikkveier.*

- Kommunen bør sørge for at flere kan få brøytet vei fram til hytta, slik at også flere funksjonshemmede og eldre kan få tilgang hyttene. Flere områder må få både vei og skiløyper.
- Tilrettelegging for vinterbrøyta veg og alternativ skitrasé.
- Viktig å opprettholde mulighet for å kjøre til Spranget sommerstid slik at barn og eldre får oppleve nasjonalparken.
- Kommunen bør bidra med og bevare skiløypene på ubrøyta veger i hele Mysusæter-området.
- Bedre tilgjengelighet om vinteren ved å ha vinterbrøyta veier, åpenbart at det vil øke antall overnattingsdøgn betydelig. Det vil i neste omgang bety økning i omsetning for Otta Handelsstand og bedriftene på Mysuseter. Det blir behov for håndverker og servicetjenester i større grad når fritidsboligen blir brukt hyppigere.
- Åpne opp for vinterbrøyting, mulighet for vei inn til hytte, strøm, vann og avløp. Da blir hytta mye mer brukt!
- Hvis pågående rettssak ender med vinterbrøyting av private veier, må kommunen raskt sørge for nye, gode skiløyper.
- Vi registrerer økt press på vinterbrøyting av veg, og ser at kvaliteten på skiløypene stadig forringes som følge av dette. Gode skiløyper er av største betydning for oss, og en restriktiv politikk på vinterbrøyting ønskes fortsatt.
- Asfaltere vegen opp til Rondeslottet hotell.

Transport

- Kommunen bør ikke legge opp til skuterkjøring og annen støyende fritidsaktivitet, men gi løyver til lokale som kan kjøre ved behov (ikke fornøyleseskjøring).
- Stå på for at E6 blir ferdigutbygd mellom Sjøa og Otta (+videre).
- Bedre bussforbindelser med Høvringen.
- Buss fra Otta til Putten seter.
- Leie av bil ved togstasjon.

Vann og avløp/toalett

- Planlegge avløpsledninger i områder som ikke har det i dag.
- Ønsker langsiktige planer for avløp.
- Vann og kloakkavgifter for fastboende i kommunen blir uforholdsmessig dyrt, da vi ikke bruker mer totalt sett. Vi dusjer ikke på to plasser samtidig, og anleggsbidrag er betalt.
- I dag ønsker de fleste hytteeiere å få innlagt vannklosett - dette må kommunen vise forståelse for.

Andre bestemmelser knyttet til fritidsboligen

- Ønsker å kunne føre opp flere bygg på eiendommen. Flere kvadratmeter.
- Få bygge større hytter. Helst med flere enn tre hus.
- For hytter som ligger i buffersonen for nasjonalt villreinområde i Fron kommune er arealgrensen 120 m² mens den i Sel er 100 m². Det bør være likt. Vanskelig å få inn baderom/wc i eldre hytter med arealgrense 100 m² og hvor kloakk er ført fram.

- Øke tillatt antall kvadratmeter på fritidsboligen slik at det blir lettere for storfamilien å være sammen.
- Slukke utelys når man ikke er på hytta.

Renovasjon

- Renovasjonen er dyr og derfor ønsker vi tømming oftere når det er mange på hyttene. F.eks. påske, høstferie og vinterferie.
- Kildesortering av avfall på returpunkter.
- Synes det er negativt at dere ikke organiserer kildesortering. Fornøyd med at det er et system for hundemøkkposer. Det har vært plagsomt med all hundemøkk langs skiløypene. Men dette er det vel Mysusæter Vel som har tatt seg av.
- Opprette fasiliteter for toalett og søppelkasser på Spranget ved Mysusæter. Pynte opp på parkeringsplassen ved sentrum Mysusæter.
- Innlevering av større mengder søppel der en må oppsøke bossanlegg: Tungvint, langt å kjøre og veldig begrensa opningstider. Ser at enkelte fyller opp bosscontainere med ting frå boder og bygningsartikler.
- Resirkulering av plast, matavfall, glass og papir også i fjellet.

Aktivitetstilbud

- Videreutvikle løypenett og sykkel/turstier i området. Bedre merking av stier.
- Sykkelvei om sommeren til Lemonsjøen.
- Mulig å gå turer med hund uten bånd mot gyldig sauebevis (utenom båndtvang i tiden april – august).
- Jeg har med venner til hytta. Om sommeren kunne det vært lagt opp til organiserte vandreturer til faste datoer m/lokal kjentmann til severdigheter. (Pillarguritoppen - Marcellohytta - Rustgruvene - inn til Ulafossen - klubber og skiferindustrien i Sel - Kvitskriuprestein!)
- Nye "tiltak" for å ivareta reinsdyr i Rondane må ikke redusere eller begrense dagens muligheter til fri ferdsel i fjellet.
- Må åpne for rekreasjonskjøring med snøscooter, slik at alle kan få muligheten til å oppleve fjellet.
- Tilgang til fiske og jakt på lik linje med lokalbefolkningen og til samme priser og kostnader. I Sandefjord og Oslo skiller vi ikke mellom «innenbygds» og «utabygds». Det skulle tatt seg ut. Her bidrar vi med eiendomsskatt, for en tomt vi har kjøpt selv og hytte som også er bygget og betalt.
- Avskaff forskjellen på innenbygdsboende og utenbygdsboende når det gjelder fiske. Vi betaler alle det samme i skatt og avgift. Måten Fjellstyret forvalter fiskeretten på nå, fører til at fiskebestanden blir betraktelig redusert.
- Samordning av fiskekort til et felles fiskekort.

Destinasjonsutvikling/hytteområde

- Finne en fjellidentitet i foten av nasjonalparken. Hva skal Mysusæter være, hva skiller destinasjonen fra andre vinterdestinasjoner? Samtidig bygge ut servicetilbudet skånsomt og i respekt for naturen. Ha jevnlig spørreundersøkelser fra oss som har fritidsbolig i kommunen når større planforslag ligger på bordet. Følelse av å få noe igjen for å betale mye eiendomsskatt.

- *Opprettholde gode hytteområder uten fortetting.*
- *Jobbe for å bevare kulturlandskapet i gamle setergrender ved å holde kratt og skog nede!*
- *Fremtiden krever mer skånsom turisme. Dvs. mer respekt for naturen, mindre inngrep og mindre urbaniseringstiltak (asfaltert vei, gatelys, utbygging av stinett til atv'er og mountainbikes osv.) samt regulering av støy - såvel auditiv som visuell støy (hyttelys f.eks.).*
- *Avskoging langs Furusjøveien og Rondaneveien.
Stå på for en bedre badeplass ved Furusjøen, Karelen.
Behjelpelig m/beplantning av furutrær rundt parkeringsplassen på Mysuseter "sentrum".*
- *Høvringen er en perle, men det er viktig at forholdene blir lagt til rette slik at Høvringen blir utviklet videre og blir et attraktivt hytteområde fremover. Vi opplever i dag at det er for strenge begrensninger og ulike regler jfr. dagens reguleringsplan (forskjell på hvor stort areal en kan bygge). Det er viktig at beltebilen får fortsette på Høvringen.*
- *Nasjonalparken med randsoner og dens reguleringer/bestemmelser hemmer vekst og utvikling. Kommunen bør jobbe for at folk får bruke fjell og natur til rekreasjon og fysisk aktivitet. Viktig i et folkehelseperspektiv. Sørge for god balanse mellom utvikling og vern.*
- *Tror Sel kommune må ha en mer aktiv politikk for tilrettelegging av infrastruktur i hytteområder. Bygging og salg av tomter uten tilrettelegging av infrastruktur er ikke bra.*
- *Gi oss bedre/avklarte områdereguleringsplaner, så vi kan forebygge mulige konflikter. Det er villmannsbygging av adkomster på Raphamn, og det er vanskelig å se at det skjer med hjemmel.*

Bestem dere for ulike hyttegrendkonsepter. F.eks. Raphamn med enkel standard og et annet område for alle moderne bekvemmeligheter. Involver fritidsboligeierne tydeligere i innspillfase til kommuneplan. Vi leser ikke lokalaviser og lokale nettsider nødvendigvis.

Revurder disp.ordningen for bosetting på hytte, slik at den også kan gjelde enklere hytter (uten strøm, vei og vann) - som jo vil være en vesentlig mer bærekraftig boform enn å få lov til å bo i et "hus".

Kommunens rolle som vertskommune

- *En tydelig plan for hva som er ønsket i området. Opplever at det er mye krangling og negativt rundt lite utvikling på Mysusæter, og den evinnelige diskusjonen om veier skal vinterbrøytes. Hva skjer med Spranget? Skal den flyttes? Synes det er mange løse tråder.*
- *Det savnes at Sel kommune tar et mer positivt vertskommuneansvar og ønsker oss hyttebeboere/-brukere velkommen til å bruke Mysusæter mest mulig hele året.*

Vi ønsker å oppleve en kommune som på best mulig måte er innstilt på at vi kan benytte fjellet hele året enten vi er unge eller gamle, friske eller syke og

enten vi går på ski eller ikke.

Mysusæter skal ikke bare være tilgjengelig for en type eller grupper av mennesker med spesielle referanser/livssituasjon. Vi forstår likeledes at kommunen ønsker mindre aktivitet i Nasjonalparken i sårbare perioder (spes. for villreinen).

Dette vil bidra til en forskjelligartet utbygging av tjenester og service, både kommunale og private i Otta og ikke minst på Mysusæter.

I alle områder i Sel kommune fungerer ikke alltid vellet representativt for alle hytteeiere i området. Foreslår at kommunen/ordføreren årlig innkaller til informasjonsmøte med alle hytteeiere i de forskjellige områder i kommunen. På møtene skal det også gis anledning til utveksling av synspunkter mellom hytteeiere og kommunen. Dette har vært vellykkede opplegg i mange kommuner.

Det har vært store konflikter i samordning av planer, tiltak og aktiviteter på Mysusæter mellom bl. a. veglagene, løypelaget, Mysusæter vel og hytteeiere. Foreslår at det etableres et permanent utvalgt for Mysusæter med representanter fra de ulike grupper, samt med representanter fra næringsdrivende og fra kommunen. Utvalget skal samordne interessene for de ulike grupper og være et rådgivende organ til kommunen.

Øvrig:

- *Gi tillatelse til restaurering av gamle seterhus som hører til fritidseiendommen!*
- *Bredbånd*
- *Ladestasjon*
- *Grave ned elektriske ledninger.*
- *Fiberutbygging er avgjørende for neste generasjon, evt. utbedring av 4G. 4G har altfor lav kapasitet i høysesong.*
- *Eg synes at brannberedskapen er svært mangelfull, særleg på vintertid, med masse hytter uten brøyta veg. Har foreslått ei bandvogn type Heggund BV206 utstyrt med 1500 vasstank og bensindreven brannpumpe, bemanna av fastbuande på Høvringen, men brannsjefen seier at beredskapen blir som den er.*
- *Naturvern er det viktigste.*
- *Regulering av lysbruk i hyttefelt.*
- *Denne undersøkelsen er et bra tiltak!!! Dere er flinke til å informere på sms om hendelser som kan berøre oss!*

11.3. Øvrige kommentarer og innspill fra fritidsboligeierne

Listen nedenfor er oppgitt i prioritert rekkefølge ut fra hvor mange som har svart innenfor temaer som er listet opp:

1. Det er ønskelig med vinterbrøyting helt frem til hytta
2. Ønsker ikke vinterbrøyting, prioriter skiløypene
3. Begrens videre utbygging/fortetting
4. Bedre renovasjon – hyppigere tømning og kildesortering
5. Ønsker innlagt strøm
6. Ønsker bedre kollektivtilbud fra Otta til fjellet
7. At vi får lagt inn vann og avløp i hytta
8. At det tas vare på naturen, miljøet og særpreget
9. Viktig med gode skiløyper hele sesongen
10. Kommunen bør være strengere med at byggeforskrifter og reguleringsplaner følges
11. Bedre nettilgang, bredbånd og fiber
12. Hindre gjengroing, tillat uttynning av skog
13. Alternative løypetraséer må på plass før det tillates brøyting

I åpent kommentarfelt til slutt i undersøkelsen kunne fritidsboligeieren komme med øvrig innspill eller kommentarer. Her er noen eksempler på sitater:

- *Arrangementsoversikt (løp, renn eller sykkelritt, arr. for barn) vil kunne gjøre at vi drar en ekstra helg.*
- *Løyve til tett tank for septik uten å ha helårsveg. Bør kunne ordnes med tømning i sommerhalvåret.*
- *Hvor blir det av feieren?*
- *Sjekk av vannkvalitet fra brønn: Man bør kunne hente prøveflaske og få sendt den inn (ikke være avhengig av åpningstid til kommune)*
- *Det er fullstendig urimelig å pålegge oss hytteeiere eiendomsskatt når vi ikke tar del i kommunens tjenester på lik linje med fastboende innbyggere.*
- *Ønsker tomt til et kapell på Mysuseter*
- *Få fylkeskommunen til å vinterbrøyte Valdresflya!*
- *Har ikke noe ønske om skytteltrafikk med buss inntil spranget, er sterkt imot den tanken. Det er turisten som legger igjen penger i kommunen, fjellet er til å brukes for alle, Ikke bare for reinen.*
- *Gi høyfjellshotellene gode vilkår og utviklingsmuligheter, for de er hjertet i regionene hvor hyttene er etablert. De benyttes om de kan utvikles med kafé, butikk, ski service, sykkel service, vaskeri etc.*
- *Mye bra har skjedd på Mysusæter de siste årene. Mye takket være innsats fra velforeningen, kommunen og næringsdrivende. Håper dette fortsetter.*
- *Samarbeid bør forankres på høyeste politiske nivå. Ordføreren bør ta initiativ og dermed vise at et tettere samarbeid med hyttebeboerne er høyt prioritert, og følge opp med møter.*
- *Slik type undersøkelse mot fritidsmarkedet burde gjennomføres ofte, minst en gang årlig.*

12. Sammendrag

Bakgrunnsdata	• Gjennomsnittlig alder på de intervjuede er 60 år. • 80 prosent av de intervjuede er 50 år eller eldre. • 29 prosent har barn under 21 år i husholdningen. • 52 prosent har barnebarn. • 72 prosent har utdanning på høyskole-/universitetsnivå. • 31 prosent er bosatt i Oppland, 21 prosent i Akershus, 20 prosent i Oslo og 10 prosent i Hedmark. • 16 prosent av de intervjuede er lokalbefolkning (bosatt i Sel kommune). • 57 prosent bor i en by, og ytterligere 32 prosent bor under 30 minutter til en by.
Bruksfrekvens	• Til sammen brukes hver enkelt fritidsbolig 53 døgn pr. år (inkl. utleie). • 90 prosent er på fritidsboligen i påskeferien og sommerferien, 78 prosent i høstferien, og 70 prosent i vinterferien. • 39 prosent utvider helgeoppholdet med én ekstra ukedag, og 22 prosent utvider med to ekstra ukedager. • Det er gjennomsnittlig 3,9 personer i fritidsboligen pr. opphold. • I tillegg til at fritidsboligeier er på fritidsboligen sammen med ektefelle/samboer og egen familie, har 69 prosent av og til med seg øvrig familie og venner på fritidsboligen.
Parkering og transport	• 29 prosent kan parkere ved fritidsboligen vinterstid, mens ytterligere 16 prosent kan parkere inntil 300 fra fritidsboligen. 9 prosent kan parkere 301-500 meter fra fritidsboligen, mens resten (45 prosent) må parkere mer enn 500 meter fra fritidsboligen om vinteren. • 75 prosent har kjørevei helt frem og kan parkere ved fritidsboligen om sommeren. 4 prosent må parkere mer enn 500 meter fra fritidsboligen om sommeren. • Gjennomsnittlig reisetid fra bosted til fritidsboligen er ca. 3,5 timer. 24 prosent har mindre enn 2 times reisetid, og 12 prosent har 2-3 timers reisetid. 13 prosent har 3-4 timers reisetid, mens vel halvparten (52 prosent) har 4 timers reisevei eller mer. • 53 prosent ønsker å kunne benytte offentlig transport til fritidsboligen dersom det legges til rette for dette.
Fritidsboligens byggeår, anskaffelsesår og størrelse	• Gjennomsnittlig byggeår er 1976. • Gjennomsnittlig anskaffelsesår er 1995. • Gjennomsnittlig størrelse på fritidsboligene er 81 m² (medregnet evt. anneks). • Det er gjennomsnittlig 8 senger i hver fritidsbolig.

Standard på fritidsboligen	• 70 prosent har innlagt strøm. • 26 prosent har solcelle/aggregat. • 21 prosent har innlagt vann og avløp tilknyttet kommunalt nett. • 16 prosent har innlagt vann og avløp med lukket tank eller privat renseanlegg. • 1 prosent har tilgang til internett via fiber eller kabel. • 58 prosent har 4G-tilgang (mobil).
Tanker om fornying/standardheving på fritidsboligen	56 prosent har tanker om standardheving eller fornying av fritidsboligen de nærmeste år. • 27 prosent tenker å sette opp nye bygninger eller påbygg. De planlagte påbyggene har et gj.sn. areal på 31 m². I tillegg kunne 30 prosent ha tenkt seg å bygge på flere m² dersom tillatt byggegrense eller utnyttelsesgrad på fritidsboligtomten øker. • 27 prosent tenker å foreta generell standardheving, oppussing av rom eller rehabilitering av bygning. • 2 prosent tenker å kjøpe/bygge ny fritidsbolig i kommunen. • 18 prosent tenker å oppgradere vann og avløp. • 7 prosent tenker å oppgradere elforsyning/strømnett. • 8 prosent tenker å oppgradere internettforbindelse, bredbånd mv. 52 prosent av de som har planer om fornying, har planlagt å gjennomføre tiltakene innen 2 år.
Verdier ved å ha fritidsbolig i Sel	De viktigste årsakene og verdiene til at respondentene har fritidsbolig i området, er; • naturopplevelser (85 prosent) • friluftsmuligheter (82 prosent) • stillhet/ro (80 prosent) • skiløyper (73 prosent) • Nærhet til høyfjellsområder (73 prosent)
Bruk av vinteraktivitetstilbud	Første prosenttall i parentes viser andelen som benytter seg av disse vinteraktivitetstilbudene. Andre prosenttall i parentes viser andelen som mener disse aktivitetene bør bli bedre for at fritidsboligen skal bli brukt like mye eller mer i fremtiden: • Preparerte skiløyper (92 prosent/15 prosent) • Merkede/stikkede skiløyper i høyfjellet (67 prosent/10 prosent) • Enspors løyper i skogsterreng (26 prosent/11 prosent) • Alpinanlegg (17 prosent/11 prosent) • Felles arrangement som påskerebus, skirenn osv. (14 prosent/6 prosent) • Randoneé (11 prosent/4 prosent) • Vinterbrøytete turveier/gangveier (11 prosent/13 prosent)
Bruk av sommeraktivitetstilbud	Første prosenttall i parentes viser andelen som benytter seg av disse sommeraktivitetstilbudene. Andre prosenttall i parentes viser andelen som mener disse aktivitetene bør bli bedre for at fritidsboligen skal bli brukt like mye eller mer i fremtiden: • Varierte turstier/vandrestier (91 prosent/7 prosent)

	• Sykkelveier/sykkelstier (37 prosent/18 prosent) • Turmål med rasteplass/bålplass (25 prosent/11 prosent) • Tilrettelagt for fiske (17 prosent/9 prosent) • Gangveier (29 prosent/8 prosent) • O-poster, ti på topp, stolpejakt osv. (13 prosent/11 prosent) • Grusvei/asfaltert trasé som også kan benyttes av barnevogn, rullestol osv. (universelt utformet) (13 prosent/4 prosent) • Rydding og skilting av badeplasser (8 prosent/15 prosent)
Arrangement	• 73 prosent har deltatt på Ottamartnan i løpet av de siste tre år. • 35 prosent har sett på Kristinspelet i løpet av de siste tre år.
Fellesgode-finansiering	Fritidsboligeierne er i gjennomsnitt villig til å betale ca. kr 660 årlig for fellesgodetiltak. 25 prosent ønsker ikke å betale til fellesgodetiltak.
Handel	Følgende andel handler vanligvis inn matvarer og forbruksartikler som skal forbrukes under fritidsboligoppholdet: • 78 prosent handler inn matvarer på Otta. • 19 prosent handler inn matvarer i Heidal. • 11 prosent handler inn matvarer på Høvringen. • 6 prosent handler inn matvarer i Sel. • Til sammen 94 prosent handler ofte inn matvarer i Sel kommune. • 68 prosent bruker faghandelstilbud i kommunen. • 47 prosent bruker kafé- og serveringstilbudene i kommunen.
Viktigheten av infrastruktur	Tallene i prosent viser andelen som mener disse infrastrukturtilbudene er viktige for at fritidsboligen skal benyttes like mye eller mer i fremtiden: • Strøm (54 prosent) • Vei frem til fritidsboligen (50 prosent) • Vann/avløp (58 prosent) • Bredbånd/internett/fiber (50 prosent) • Renovasjonssystem med kildesortering (42 prosent)
Bruk av tjenester	Hvilke tjenester i Sel kommune er benyttet de siste tre år i forbindelse med opphold i fritidsboligen: • Lokale håndverkere (59 prosent) • Lokalmedisinsk senter/legevakt (37 prosent) • Frisør og andre velværetjenester (13 prosent) • Bibliotek (13 prosent)
Viktigheten av kommersielle tjenester	Tallene i prosent viser andelen som mener disse helse- og beredskapstilbudene er viktige for at fritidsboligen skal benyttes like mye eller mer i fremtiden: • Vaktmestertjeneste/tilsyn (21 prosent) • Renhold av fritidsbolig (9 prosent) • Levering av mat (7 prosent) • Spa/velvære (6 prosent)

Hva savnes av tjenester og service	Innspill via åpne kommentarfelt om tjenester og servicetilbud som er ønsket: • Kildesortering og hyppigere tømning • Bedre kollektivtransporttilbud/bestillingstransport • Brøytet vintervei • Internetttilgang, bedre mobildekning og DAB • Vaskeri/muligheter for å vaske klær og tørkemuligheter • Vaktmester- og renholdstjenester
Deltakelse i lokalsamfunnsutviklingen	Ønske om deltagelse i lokalsamfunnsutviklingen: • 53 prosent kan tenke seg å delta på dugnader for skiløyper, stier mv. • 28 prosent kan tenke seg å delta som frivillig på arrangementer. • 14 prosent ønsker å delta i lag/foreninger. • 19 prosent ønsker å levere tjenester/kompetanse/rådgivning. • 16 prosent ønsker å delta med styreverv eller som mentor i lokale bedrifter. • 11 prosent kan delta ved finansiering, sponsing og/eller kjøp av aksjer i lokale bedrifter.
Bosetting på fritidsboligen	• 11 prosent av fritidsboligeiere bosatt <i>utenfor</i> Sel kan tenke seg å bruke fritidsboligen som helårsbolig. • 29 prosent av fritidsboligeiere bosatt <i>i</i> kommunen kan tenke seg å bruke fritidsboligen som helårsbolig.
Effekter av fritidsboligbruken	Når jeg oppholder meg på fritidsboligen ...; • opplever jeg mer fred og ro (87 prosent) • kobler jeg bedre av fra hverdagens stress og utfordringer (74 prosent) • er jeg i mer fysisk aktivitet enn hjemme (67 prosent) • får jeg energipåfyll (65 prosent) • oppnår jeg bedre livskvalitet (62 prosent) • oppnår jeg bedre mental helse (61 prosent) • oppnår jeg bedre fysisk helse (58 prosent) 42 prosent reiser mindre utenlands pga. de prioriterer opphold på fritidsboligen i stedet.
Mest negativt med fritidsboligområdet	Respondentene kunne oppgi hva de mente var mest negativt med fritidsboligområdet. Dette var åpne spørsmål, uten forhåndsgitte svaralternativ. Forhold som går igjen blant flere er: • Lang reiseavstand fra hjemmet • Brøytekonflikt (brøytekonflikt av hytteveger på bekostning av skiløyper). Denne må løses. • Savner vinterbrøytet vei til hytta/vanskelig adkomst. • Ønsker ikke vinterbrøyting på bekostning av løypene • Eiendomsskatt og høye kommunale kostnader • Bompengekostnadene

	• Føler at kommunen ikke ønsker turisme, tar ikke ansvar for helhetlig utvikling, manglende håndheving av regler. • Ønsker bedre kollektivtilbud • Ønsker kildesortering, hyppigere tømming og kortere vei til renovasjon/containere/miljøstasjoner • Manglende tilrettelegging for vann/avløp
Mest positivt med fritidsbolig-området	Respondentene kunne oppgi hva de mente var mest positivt med fritidsboligområdet. Dette var åpne spørsmål, uten forhåndsgitte svaralternativ. Forhold som går igjen blant flere er: • Naturen • Naturopplevelser • Fred og ro • Fjellet • Turmuligheter/turterreng • Familietilknytning, nærhet til familie og venner • Gode hyttenaboer, hyggelig lokalbefolkning • Ikke for mye utbygd, god plass mellom hyttene • Gode skiløyper

